

SAKARYA İLİ GEYVE İLÇESİ İĞNE OYALARI

Nurcan YILDIRIM

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
EL SANATLARI ANA BİLİM DALI
DEKORATİF ÜRÜNLER EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

EKİM, 2014

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOBİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakkı saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren ....(...) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı: Nurcan

Soyadı: YILDIRIM

Bölümü: El Sanatları Ana Bilim Dalı / Dekoratif Ürünler Eğitimi Bilim Dalı

İmza:

Teslim tarihi:

TEZİN

Türkçe Adı: Sakarya İli Geyve İlçesi İğne Oyaları

İngilizce Adı: Sakarya Province Geyve County Needlework

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışında tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim

Yazar adı soyadı: Nurcan YILDIRIM

İmza: .....

Jüri onay sayfası

Nurcan YILDIRIM tarafından hazırlanan “Sakarya İli Geyve İlçesi İğne Oyaları” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Dekoratif Ürünler Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Yrd. Doç. Dr. H. Serpil ORTAÇ

Gazi Üniversitesi .....

Başkan: Prof. Dr. Mediha GÜLER

Gazi Üniversitesi .....

Üye: Yrd. Doç. Dr. Meral BÜYÜKYAZICI

Gazi Üniversitesi .....

Tez Savunma Tarih: 24.10.2014

Bu tezin Gazi Üniversitesi Dekoratif Ürünler Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Servet KARABAĞ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü .....

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın planlanmasından bitimine kadar geçen zaman içinde benden yardımını esirgemeyen değerli hocam Yrd. Doç. Dr. H. Serpil ORTAÇ' a teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Ayrıca bu çalışmada maddi manevi desteğini esirgemeyen değerli aileme, değerli dostum Arzu SÜTÇÜ' ye ve araştırma sırasında beni evlerinde ağırlayarak sandıklarını açan, ellerindeki iğne oyası örneklerini fotoğraf çekmeye izin veren, bu örneklerin yapılışını hiçbir karşılık beklemeden açıklayan çalışmada adı geçen tüm Geyveli hanımlara teşekkür ederim.

ANKARA – 2014

Nurcan YILDIRIM
118127110

SAKARYA İLİ GEYVE İLÇESİ İĞNE OYALARI
(Yüksek Lisans Tezi)

Nurcan YILDIRIM

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Ekim 2014

ÖZ

Bu araştırmanın genel amacı, Sakarya İli Geyve İlçesinde yapılmakta olan iğne oyalarının yapım Özellikleri ve kullanım alanlarını belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda, yapılan iğne oyalarının çeşitleri, iğne oyalarda kullanılan malzemeler, uygulanan teknikler, kullanılan motiflerin özellikleri, kullanım yerleri ve iğne oyası yapan bireyler incelenmiştir. Bu çalışmada Geyve İlçesinde yapılan iğne oyaları, araç, gereç, teknik, renk, motif, kompozisyon özellikleriyle incelenmiştir. Evreni oluşturan Geyve İlçesinde iğne oyalarda kullanılan araç, gereç, yapım teknikleri, renk, motif özelliğine göre 34 adet örneklem seçilerek, bunların fotoğraflarıyla birlikte bilgi formları düzenlenmiştir. Araştırmanın alt amaçlara ilişkin verileri toplamak amacıyla 25 adet çoktan seçmeli anket hazırlanmış, hazırlanan anket, örneklem olarak seçilen Geyve İlçesinde iğne oyası yapan 25 kişiye uygulanmıştır. İğne oyalara ilişkin hazırlanan anket yoluyla elde edilen verilerin frekans, yüzde dağılım tabloları çıkarılarak yorumlanmıştır. Örneklem olarak seçilen ürünlerin yapım özelliklerine ilişkin her verinin frekans ve yüzde tabloları hazırlanarak ürünlerin değerlendirilmesi yapılmıştır. Geyve İlçesinde en fazla iğne oyası ile uğraşan hanımların 32 yaş ve üzerinde olduğu, bireylerin evli ve ev hanımı, öğrenim durumlarının çoğunlukla ilköğretim mezunu olduğu görülmüştür. İğne oyasını çoğunlukla aileden ve 15 ve yukarı yaşlarda öğrendiği ve iğne oyasını farklı sürede öğrenmiş olduğu ve İğne oyası yapan çoğunluğun orta yaşlı hanımlar ve 6-10 yıldan beri iğne oyası yaptıkları, çeyiz ve gelir için yaparak, evlerinde pazarladığı ve oya olarak sattıkları tespit edilmiştir. İpliklerini kendilerinin hazırlamadığı, naylon iplik ve üç kat kullandıkları, iğne oyasını sağdan sola doğru yaptıkları görülmektedir. Geyve İğne oyalının en çok tülbent kenarlarına dikildiği ve başörtüsü olarak kullanıldığı görülmektedir. Yapılmış iğne oyası örnekleri model alınarak yapılan örneklerde kompozisyon olarak çoğunlukla Ana-Ara Motif Aralıklı Tekrar kullanıldığı, geometrik, bitkisel, nesneli bezemelerin farklı oranlarda yer aldığı görülmektedir. Tülbent oyalarda çoğunlukla yeşil iplik kullanılmıştır. İğne oyalının tülbentlerdeki kullanımının yanı sıra farklı kullanım alanlarına yönelik

tespitlerde bulunulmuştur. Bu sonuçlara bağlı olarak iğne oyacılığının geliştirilmesi ve farklı alanlarda kullanımına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Bilim Kodu :
Anahtar Kelimeler : Oya, iğne, iplik, motif
Sayfa Adedi : 100
Danışman : Yrd. Doç. Dr. H. Serpil ORTAÇ

SAKARYA PROVINCE GEYVE COUNTY NEEDLEWORK

(M. Sc. Thesis)

Nurcan YILDIRIM

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

October 2014

ABSTRACT

The overall objective of this research, which is carried out in the district of Sakarya Province Geyve needlework is to determine the structural properties and application areas. In line with this overall objective, the types of needlework, needlework materials used in the applied techniques, the motifs used properties, uses and needlepoint individuals who have been examined. In this study, conducted in the district Geyve needlework, tools, equipment, technique, color, pattern, composition features were examined. Geyve constitute the universe in the district used in needlework tools, materials, construction techniques, color, pattern according to a sample of 34 units chosen data sheets are arranged with their photo. The research has been to collect data on 25 multiple-choice questions prepared questionnaire was prepared sample selected Geyve the 25 people in the district have been applied to needlework. Needlework of the data obtained through a questionnaire prepared for the frequency has been interpreted by subtracting the percentage distribution tables. Examples of products made on the properties selected as frequency and percentage of each data table prepared products are evaluated. Geyve dealing with needlework in the district more than 32 years and is on the ladies, and housewives married individuals, educational status was found to be mostly primary school graduates. Needlework mostly families and the 15 and above age and learned needlework different time have learned and Needlework that the majority of middle-aged ladies and 6-10 years needlework their dowry and for income, making it their home markets and lace purchased as they have been identified. As they prepare yarns, nylon yarns and they use three times, it is seen that needlework from right to left. Needlework Geyve sewn to the sides of the cheesecloth and most have been used as a headscarf. Examples of needlework made modeled as the composition of the samples was used mostly main-December Motif Spaced Repetition, geometric, plant, objects located at different rates embellishments that can be seen. Green embroidery thread is used mostly in cheesecloth. Needlework in cheesecloth and use as well as observations were made for different uses. Depending on these results, the

development of needle embroidery and suggestions have been made for use in different areas.

Science Code :

Key Words : Crochet, needle, thread, patterns

Page Number : 100

Supervisor : Assist. Prof. Dr. H. Serpil ORTAÇ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZ.....	vi
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xv
FOTOĞRAFLARIN LİSTESİ	xvii
BÖLÜM I. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Varsayımlar	3
1.5. Sınırlılıklar.....	3
1.6. Tanımlar	4
BÖLÜM II. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Kavramsal Çerçeve	7
2.1.1. Geyve İlçesi Hakkında Genel Bilgi	7
2.1.2. El Sanatları	8
2.2. Örücülük ve Oyacılık.....	9
2.2.1. Örücülüğün Tanımı.....	9
2.2.2. Örücülüğün Tarihsel Gelişimi.....	10
2.2.3. Örgünün sınıflandırılması	10
2.2.4. Oya'nın Tanımı	11
2.2.5. Oyanın Tarihiçesi	12
2.2.6. Oyanın Sınıflandırılması.....	13
2.3. İğne Oyacılığı.....	15
2.3.1. İğne Oyasının Tanımı ve Tarihiçesi.....	15

	Sayfa
2.3.2. İğne Oyası Yapım Teknikleri	15
2.3.2.1. İğnenin ve Kumaşın Tutuluşu	15
2.3.2.2. Oya İpinin Kumaşa Tutturulması	16
2.3.2.3. Zürafanın Yapılışı	16
2.3.2.4. Kare İlmeğin Yapılışı	18
2.3.2.5. Üçgen İlmeğin Yapılışı	19
2.3.2.6.İğne Oyasında Artırma Yapılışı	20
2.3.2.7.Çirtik Yapımı	21
2.3.2.8. Kirpik Yapımı.....	21
2.3.2.9. Fiskil Yapımı.....	22
2.3.2.10. Kесе Yapımı	22
2.3.3. İğne Oyalarında Kullanılan Renk, Motif İsimleri ve Esin Kaynakları	23
2.3.4. İğne Oyasında Kullanılan Araçlar.....	25
2.3.5. İğne Oyasında Kullanılan Gereçler	26
2.3.6. İğne Oyalarının Kullanıldığı Yerler	27
2.4. İğne Oyası Ürün (Çift Yapraklı Çiçek Oyası) Analizi.....	27
2.5. İlgili Araştırmalar	29
BÖLÜM III. YÖNTEM.....	31
3.1. Araştırmanın Modeli	31
3.2. Evren ve Örneklem	31
3.3. Verilerin Toplanması	31
3.4. Verilerin Analizi	32
BÖLÜM IV. BULGULAR VE YORUM	33
4.1. Ankete Dayalı Verilere İlişkin Bulgular	33
4.1.1. Sakarya İli Geyve İlçesinde İğne Oyası Yapan Bireylerin Genel Özellikleri.....	33
4.1.2. Sakarya İli Geyve İğne Oyalarının Araç-Gereç Özellikleri.....	44
4.1.3. Sakarya ili Geyve İğne Oyalarının Teknik Özellikleri	46
4.1.4. Sakarya ili Geyve İğne Oyalarının Renk, Motif, Kompozisyon Özellikleri.....	47
BÖLÜM V. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	53
5.1. Sonuç	53

5.2. Öneriler	56
KAYNAKÇA	59
EKLER.....	61
EK 1: ANKET FORMU	62
Ek 2: BİLGİ FORMLARI.....	67

TABLolar LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 1. Bireylerin Yaş Durumlarının Dağılımı.....	33
Tablo 2. Bireylerin Medeni Durumlarının Dağılımı.....	34
Tablo 3. Bireylerin Öğrenim Durumunun Dağılımı	34
Tablo 4. Bireylerin Esas Uğraş Alanını Gösteren Dağılım.....	35
Tablo 5. Bireylerin İğne Oyasını Öğrenme Kaynaklarına Göre Dağılımı.....	36
Tablo 6. Bireylerin İğne Oyasını Hangi Yaşta Öğrendiğinin Dağılımı	36
Tablo 7. Bireylerin Ne Kadar Sürede Öğrendiğini Gösteren Dağılım.....	37
Tablo 8. Bireylerin Kaç Yılda Beri İğne Oyası Yaptığını Gösteren Dağılım.....	38
Tablo 9. Yörede İğne Oyasını Genellikle Kimlerin Yaptığını Gösteren Dağılım	38
Tablo 10. Bireylerin Ne Amaçla İğne Oyası Yaptığını Gösteren Dağılım.....	39
Tablo 11. Bireylerin Yapmış Olduğu İğne Oyasını Nasıl Pazarladığını Gösteren Dağılım.....	39
Tablo 12. Bireylerin İğne Oyalarını Ne Şekilde Sattıklarını Gösteren Dağılım.....	40
Tablo 13. İğne Oyası ile Uğraşan Bireylerin Uygulama Sırasında Kullandıkları Yapım Yönünü Gösteren Dağılım	40
Tablo 14. Yörede Yapılan İğne Oyalarının Uygulama Alanlarına Göre Dağılımı.....	41
Tablo 15. Bireylerin Bir Başörtüsünün Dört Kenarını Ne Kadar Zamanda Yaptığını Gösteren Dağılım	42
Tablo 16. Bireylerin İğne Oyasının Temizliğini Nasıl Yaptığını Gösteren Dağılım.....	42
Tablo 17. Bireylerin Oyaları Sertleştirme İçin Ne Gibi Ürünler Kullandığını Gösteren Dağılım.....	43
Tablo 18. Bireylerin İğne Oyalarını Nasıl Muhafaza Ettiğini Gösteren Dağılım.....	44
Tablo 19. Bireylerin İğne Oyası Ürünlerde Kullandıkları İplik Çeşitlerinin Dağılımı.....	44
Tablo 20. Bireylerin İğne Oyası Yaparken Kullandığı İpliğin Kalınlık Derecesini Gösteren Dağılım	45
Tablo 21. Bireylerin İğne Oyası Yaparken Hangi Yardımcı Araçları Kullandığını Gösteren Dağılım	46

Tablo	Sayfa
Tablo 22. Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyasında Kullanılan Teknikler	46
Tablo 23. Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyalarına Yörede Verilen İsimler	47
Tablo 24. Bireylerin Yaptıkları İğne Oyasındaki Kullandıkları Renkleri Neye Göre Seçtiklerini Gösteren Dağılım.....	48
Tablo 25. Bireylerin İğne Oyası Yapımında Faydalandıkları Kaynakları Gösteren Dağılım.....	48
Tablo 26. Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyasında Kullanılan Renklerin Sayısal Dağılımı	49
Tablo 27. Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyasında Kullanılan Motif İsimlerinin Sayısal Dağılımı	50
Tablo 28. Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyasında Kullanılan Kompozisyon İsimlerinin Sayısal Dağılımı	51

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 1. İğne oyası.....	13
Şekil 2. Tığ oyası	14
Şekil 3. Mekik oyası	14
Şekil 4. Firkete oyası.....	15
Şekil 5. Kumaşın tutuluşu	16
Şekil 6. İğnenin Tutuluşu	16
Şekil 7. Zürafanın yapılışı.....	17
Şekil 8. Zürafanın yapılışı.....	17
Şekil 9. Zürafanın yapılışı.....	18
Şekil 10. Kare ilmeğin yapılışı.....	18
Şekil 11. Kare ilmeğin yapılışı.....	19
Şekil 12. Üçgen ilmeğin yapılışı.....	19
Şekil 13. Üçgen ilmeğin yapılışı.....	20
Şekil 14. Üçgen ilmeğin yapılışı.....	20
Şekil 15. İğne oyasında artırma yapılışı.....	21
Şekil 16. Çirtik yapımı	21
Şekil 17. Kirpik yapımı.....	21
Şekil 18. Fiskil yapımı	22
Şekil 19. Kese yapımı	22
Şekil 20. Kese yapımı	23
Şekil 21. Kese yapımı	23
Şekil 22. Zürafanın yapılışı.....	27
Şekil 23. Zürafa oya	27
Şekil 24. Kare ilmekli kök yapımı	28
Şekil 25. Kök oyayı tamamlama	28
Şekil 26. Yaprak oya yapımı.....	28
Şekil 27. Yaprak motifini tamamlama	28
Şekil 28. Çiçeğe başlama	29
Şekil 29. Çiçek motifine devam.....	29
Şekil 30. Çiçek motifini tamamlama	29

Şekil	Sayfa
Şekil 31. Ara motiflerin yapılması.....	29
Şekil 32. Çift yapraklı çiçek motifinin tamamlanması	29

FOTOĞRAFLARIN LİSTESİ

Fotoğraf	Sayfa
Fotoğraf 1. İğne.....	26
Fotoğraf 2. Çeşitli İplikler.....	26

BÖLÜM I

GİRİŞ

Sanat, geniş anlamda belli bir amaca ulaşmak için bilgilerden yararlanılarak, bunları uygulayan her türlü insan etkinliğidir.

Sanat günlük yaşamın önemli bir parçasıdır. Ustaların hızlı ve hünerli elleri tarih boyunca işlemiş, yaşamı güzelleştirerek kalıcı hale getirmiştir. Doğal koşullar paralelinde toplumun sosyal yapısının değerlendirilmesi önemlidir. Türk sanatının oluşumunu yorumlayan Wanber'e göre, Türkler' de sanat oluşumunun nedenlerini milli gelenek ve göreneklerin paralelinde ve ona bağlı inançları ile de değerlendirilmesidir (Durucu, 1984, s. 80).

El sanatları Anadolu insanının sevgilerini, tutkularını sergileyen yaratılardır. Aynı zamanda geçmişini günümüze ve geleceğe bağlayan duygu ve düşüncelerin kaynakları ve köprüleridir. El sanatları, ulusların en canlı ve anlamlı belgeleridir (Aksoy, 1984, s. 12).

Toplum hayatı manevi ve ruhsal dünyayı besleyen, taşıyan ve bunları coğrafi bölge ile de etkileşerek kendini sürekli hale getiren bir bilgi, değer, düşünce ve duygu birikiminin sonucudur. Her el sanatının ve bu alanlardaki her eserin toplum hayatı içinde bir yeri ve anlamı vardır (Ayan ve Ünal, 1999, s. 33).

Başlangıçta basit olarak ihtiyaçları karşılamak amacıyla yapılan bu işler kişinin yaratıcı gücü, el becerisi ve ince zevk ile süsleme sanatları içinde yer alan birer sanat eseri haline gelmiştir. Genellikle köylerde yaygın bir uygulama alanı bulan bu sanat geçmişte toplumumuzda fazla söz sahibi olmayan, çekingen, içine kapanık, köylü kadınının kimseye anlatamadığı duygu ve düşüncelerinin dili olmuştur. Türk el sanatlarının tarihi çok eskilere dayanır.

Dünyanın hiçbir ulusu halk sanatı konusunda Anadolu kadar zengin kaynaklara sahip değildir (Onuk, 1988, s. 24)

Birçok kültürlerin kaynağı olan Anadolu geçmişten günümüze zengin el sanatları merkezi olmuştur. Anadolu el sanatlarından olan oyacılık köklü bir geleneğe bağlı olarak sürdürülmüş ve Türk kadınının sanat duygularını aktarmada önde gelen bir araç görevini

üstlenmiştir. Bu el sanatlarından biri de oyalardır. Kadının üstün zevk ve yaratıcılığını yansıtan eşsiz güzellikteki oyalar, yıllarca kadın giyim eşyalarında süsleme olarak kullanılmıştır.

Hammaddesi life dayalı el sanatları; ülkemizde çağlardan beri çok değerli örneklerini vermiş, geniş uygulama alanları bulmuş, sanat eseri değeri taşıyan ürünlerdir. Türk kadını sözle anlatamadığı duygu, düşünce ve isteklerini yarattığı eserlerinde kullandığı motif ve renklerle dile getirmeye çalışmıştır.

Türk oyaları “Oya gibi sözü ile de ideal güzelliğe sembol olmuştur” (Özbel, 1967, s. 6).

Yöresel özellikler taşıyan, el emeği, göz nuru iğne oyaları, değişik renk ve motif özellikleri ile süsleme ve süslenme alanlarında kullanılan, iç ve dış pazarlarda aranılan önemli el sanatı ürünlerimizden biri olmuştur.

1.1. Problem Durumu

İğne oyalalarının büyük bir kısmının, henüz özgünlüklerini yitirmemiş olmaları maddi, manevi kültür değerlerimizi aktarma açısından ilgi çekmektedir. El sanatlarının yaşatılması, geliştirilmesi için eski ve yaşanan özgün örneklerin belgelendirilmesi, çağdaş boyutlar kazandıracak kaynakların hazırlanması gerekmektedir. Yöresel el sanatlarına sanat eğitimi veren resmi ve özel kurumların, gereği kadar bu alana eğilmeyişi çağdaş boyutlara ulaştırılmadan, zamanla yok olacağı düşüncesi ve endişesi problemini oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın genel amacı Sakarya ili Geyve iğne oyalalarının özgün örneklerini renk, biçim, kompozisyon özellikleri ve anlamlarına göre iğne oyalalarını açıklamak ve fotoğraflar ile bir katalog oluşturmaktır. Ayrıca, Geyve ilçesi iğne oyalalarının özgünlüğü açısından bu konuda ilgili kişilerin resmi ve özel kurumların dikkatini çekmek; bu kültür belgelerinin tanınmasında, tanıtılmasında ve yaşatılmasında katkıda bulunmak araştırmanın en önemli amaçlarındandır.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap alınacaktır.

- Geyve ilçesinde iğne oyası yapan bireylerin özellikleri nedir?
- Geyve iğne oyalalarının teknik özellikleri nedir?

- Geyve iğne oyalalarının araç-gereç özellikleri nedir?
- Geyve iğne oyalalarının renk, motif, kompozisyon özellikleri nedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Halk sanatlarından içinde iğne oyacılığının köklü bir geçmişi vardır. Bu sanat dalında özgünlük ve estetik değerlerini giderek yitiren motiflerin yeniden yaşatılması, dün ve bu günkü durumu belirlenerek bu konuda yöre kadınının bilinçlendirilmesi iğne oyacılığının korunması, yaşatılması açısından çok büyük önem taşımaktadır.

İğne oyalalarının geleneksel özelliklerini yansıtan özgün örneklerini bölge bölge inceleyerek derlemek, tanıtmak, oyalarımızın zenginliği üzerine dikkat çekmek, kendine özgü niteliklerini yitirmeden çağdaş boyutlar kazandırmak, geliştirilmek istenen halk sanatlarımız açısından son derece önemlidir.

Zamanla kaybolmaya başlayan el sanatlarımızdan Geyve iğne oyalalarının incelenmesi ve günümüzdeki durumunun belirlenmesi oyacılık sanatının geleceği açısından önem taşımakla birlikte, gelecekte bu konuda yapılacak çalışmalara da ışık tutacağı için önemlidir.

1.4. Varsayımlar

- Araştırmacının kullandığı yöntem ve teknikler amaçlarına hizmet edecek niteliktedir.
- Araştırmacının bilgi ve beceri donanımı bu araştırmayı yürütmeye elverişlidir. Göreneklerini, folklorik özelliklerini taşıyan, yapan kişinin zevk ve becerisini yansıtan, gelir sağlayıcı üretime yönelik etkinliklerdir.
- Araştırmada yararlanılan kişiler ve iğne oyası ürünler evreni temsil edecek niteliktedir.
- Hazırlanılan ölçme aracı geçerli ve güvenilirlidir.
- Araştırmacı bu çalışmayı planlama ve yürütmede yeterli bilgi ve beceriye sahiptir.

1.5. Sınırlılıklar

- Bu araştırmanın sınırları Sakarya ili Geyve İlçesi olarak belirlenmiştir.
- Araştırma yapılan bilgi ve anket formları ile sınırlıdır.

- Araştırma Sakarya ili Geyve İlçesi iğne oyası yapan bireyler ve yaptıkları iğne oyası ürün örnekleri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

El Sanatları: El sanatları plastik sanatların dışında araç gereç ve teknik yönden genellikle geleneksel yolları tercih eden ve bir toplumun geleneksel kültürünü yansıtan ürünlerdir (Barışta, 1995, s. 15).

Firkete: Yaklaşık 10–12 cm. uzunluğunda, 3-4 mm. Kalınlığında U şeklinde kıvrılmış metal çubuk.

Misina: Sentetik materyallerden yapılan bir ip türüdür.

Motif: Tek başına süs olarak kullanılan ve bir süslemeyi meydana getiren unsurlardan her biri (Ayverdi, 2006, s. 96).

İğne: İki şeyi birbirine tutturmak için kullanılan, bir tarafında iplik geçirilecek bir deliği bulunan ucu sivri ince çelik alete iğne denir. İğneler kullandıkları alana göre dikiş iğnesi, boncuk iğnesi, yorgan iğnesi, makine iğnesi, ameliyat iğnesi (Ayverdi, 2006, s. 97) diye isimler almışlardır.

İğne oyası: Gereci genellikle ipek olan kumaş veya zincir üzerine doğrudan iğne ile düğüm atılarak yapılan ve tel üzerine yapılıp sonradan kumaş veya örmeler üzerine tutturulan bir düğüm örgü sanatıdır (Bayram, 1992, s. 552).

Oya: Süslemek, süslenmek amacıyla ve taşıdıkları mesajlarla bir iletişim aracı olarak kullanılan ve tekniği örgü olan bir dantel türüdür (Atay,1987, s. 432).

Örgü: Yün, ipek, pamuk ya da başak bir madde ipliğinin özel şiş, iğne, mekik gibi araçlarla yapılan, ilmeklerinin bir araya getirilmesi işlemidir (Atay, 1987, s. 432).

Piko: İğne oyası düğümünün arasında bolluk bırakılarak sıkıştırılmasından oluşan görüntüdür.

Trabzan: Zürafanın boşluğuna batarak yapılan iğne oyası düğümünün ikinci düğüm üzerinde sıkıştırılması ve bu işlemin sürdürülmesinden oluşan görüntüdür.

Zincir: Tıg ile ipliğin ilmeklenerek birbiri içinden geçirilmesi sonucunda elde edilen görüntü.

Zürefa: İğne oyasının başlangıcında, kumaşla ana örneği birleştiren, bölümdür. İğne oyasının temel ilmeği olup düğümlü ilmekten meydana gelmektedir (Onuk,1988, s. 9).

Bu düğümlerin yatay ve dikey yönde yapılmasıyla motifler oluşturmaktadır. Zürefa kelimesi farklı kaynaklarda “Zürafa” ya da “Zürefa” şeklinde yer almaktadır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kavramsal Çerçeve

2.1.1. Geyve İlçesi Hakkında Genel Bilgi

Geyve bölgesinde arkeolojik kazıların yapılmamış olması, Geyve'de yerleşimin ne zaman başladığı hakkında kesin veriler bulunmamaktadır. Fakat elde edilen bilgiler ışığında bölgede yerleşimin M.Ö. 4000 yıllarında başladığı söylenmektedir (Sakarya İl Yıllığı, 1964, s. 95)

Geyve M.Ö. IV yy'da Bitinya yönetiminde ve Tataion ya da Tottation adıyla anılan Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Geyve'nin asıl adının Gekve olduğunu belirterek, burasının İzmit kalesini yapan İskender'in akrabasından Gekve kadın kralın koyun çobanları için yaptığı küçük bir kale olduğunu ifade etmektedir. O kral kadının adıyla anılır iken sonradan hafifletilerek Geyve denmiştir (Yurt Ansiklopedisi, 1983, s. 78).

Kocaeli yarımadasının Jeopolitik konumu ve tarihin en eski dönemlerinden itibaren birçok ulusun uğrak noktası olması, değişik medeniyetlerin izlerini taşımasına neden olmuştur. Bir geçit yeri olan bölge Roma yolları üzerinde olup, bilhassa askeri nakliyat açısından önem arz etmekteymiş (Yıldırım, 1998, s. 39).

Geyve bulunduğu coğrafi konum itibariyle pek çok olayın vuku bulduğu bir alandır. Büyük İskender Hindistan seferine çıktığında bu güzergâhı kullandığı gibi, Doğu-Batı kültürlerinin kaynaşmasında da önemli rol oynamıştır. Haçlı ordularının Anadolu'ya giriş güzergahı, Ankara savaşında Osmanlı kuvvetlerinin takip ettiği ve Yavuz'un Çaldıran seferine giderken izlediği yol Geyve'den geçmektedir. Bütün bunlar Geyve'nin tarih boyunca önemli bir köprü vazifesi gördüğünü göstermektedir. Bu bilgilerden hareketle halen Geyve- Sakarya arasındaki ulaşımı sağlayan taş köprünün daha eski dönemlerde varlığından söz edilebilir. Köprü Bizans döneminde yıkılmış olup, Osmanlı padişahı II.

Sultan Bayezid tarafından Mimar Abdullah Ağa'ya yeniden inşa ettirilmiştir (Sakarya İl Yıllığı, 1964, s. 57)

2.1.2. El Sanatları

Barışta; El Sanatlarını, plastik sanatların dışında araç gereç ve teknik yönden genellikle geleneksel yolları tercih eden ve bir toplumun geleneksel kültürünü yansıtan ürünler (Barışta, 1995, s. 15) olarak tanımlamaktadır.

Öztürk; El Sanatları üretimi; belirli hammaddeleri el becerisi ve basit el araçları yardımıyla, işlenmiş ve yarı işlenmiş ürünler elde etmek (Öztürk, 1997, s. 6).

Bir ulusun ya da bir toplumun kültür tarihinde onun kültür düzeyinin bir göstergesi olan, yaşam biçimini gösteren öğelerdir.

Ekonomik ve teknolojik düzeyi gösteren kültürel unsurlar olup, geleneksel biçimler olarak gelişmiş teknolojinin temelini oluşturan önemli kaynaklardır.

Halk el sanatları, geleneksel sanatlar, Anadolu halk el sanatları, geleneksel Türk el sanatları gibi adlarla nitelenen ve el emeğine dayalı üretilen ürünler, ülke genelinde el sanatı olarak bilinir. Bu ürünler toplumda işlevi olması nedeniyle toplumun geleneksel kesimiyle yakından ilgilidir (Öztürk, 1997, s. 11).

İnsanlık tarihi ile başlayan el sanatlarını en üst düzeyde geliştiren ve günümüze ulaşan ölümsüz eserler veren milletlerden biri de hiç şüphesiz Türk'lerdir (Öztürk, 1997, s. 66).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde en güzel örnekler olan el sanatları ürünleri bu dönemdeki meslek birliklerinin ve dayanışma topluluklarının kurularak bir sistemi oluşturması ve eğitime özel önem verilmesi sonucu üretimi sağlanmıştır (Özcan, 1994, s. 43).

Cumhuriyet döneminde değişen çağa teknolojik ilerlemelerle endüstri toplumuna yönelme gibi nedenlerle ağır eli ve az vergi gerektiren el sanatları fabrika üretimi malların seri ve ucuz bir şekilde üretilmesi karşısında gerilemiştir. Sanayi devrimi yabancı malların ülkeye kolayca girmesi ve alternatif sanayi üretimi biçimlerinin oluşması el sanatı yapan sanatkârların azalmasına yol açmıştır (Yetim, 1997, s. 191).

Halk el sanatlarında işlenen her motifin bir anlamı ve bir dili vardır. Üretim süreci içinde her elde ve her çağda değişime uğrayarak, bilinçli yönlendirmelerle bugün ilginç görselliğe

erişmişlerdir. Her çizginin her geometrik şeklin, gerek ruhbilimde, gerekse diğer bilimlerde olsun bir anlatımı ve amacı vardır (Taner, 1982, s. 9).

El sanatları yönünden zengin olan Anadolu, insanın ve tabiatın yarattığı güzelliklerle doludur. El sanatları ürünlerinin her birinin şekil, desen, renk uyumu yanında kendine özgü bir anlam taşıması ve anlatması da önemlidir. Söz gelimi oyalara, işlemelere, çoraplara, halı ve kilimlere, doğada gördüğünü, düşündüğünü olduğu gibi aktaran eller, içindeki güzellikleri, yüreğindeki saf duygularını da katmasını bilmiştir (Taner, 1982, s. 290).

El sanatlarının özelliklerini; üreticilik fikrini ve milli sanat zevkini geliştirmek, geleneğe dayalı bir karakter taşımak, aile içinde zevkle sanat eğitimi ve aile masraflarında tutumluluğu sağlamak, toplum hayatında büyük bir değer taşımak, ruhi hayatın aynası görevini üstlenmek olarak sıralanabilir (Öztürk, 1997, s. 96-97).

2.2. Örücülük ve Oyacılık

2.2.1. Örücülüğün Tanımı

Yün, ipek, pamuk ya da başka bir madde ipliğinin özel tığ, şiş, iğne, mekik gibi araçlarla yapılmış, ilmeklerin bir araya getirilmesi işlemidir (Atay, 1987, s. 31) olarak tanımlanmıştır.

Özbel'e göre; elde kullanılan basit aletlerle tek ipliğin kendi üzerine bükülüp kıvrılarak çeşitli ilmeklerle tutturulması veya düğümlenmesi suretiyle yapılan el sanatı (Özbel, 1948, s. 6) olarak tanımlar.

Barışta'ya göre; bir yada birden fazla şiş kullanarak çeşitli ipliklerle oluşturulan ilmekleri iplik dolayıp, sarıp, geçirip, yürüterek yapılan el sanatına örgücülük denmektedir. Başka bir deyişle örgü, bir iki ve beş şiş, (halk dilinde mil) yün, pamuklu, metal, ipek, v.b gibi iplikler kullanarak ilmek atma, yüz örgü, ters örgü, arttırma, eksiltme, kapatma, ilmek döndürme gibi işlemler uygulayarak yapılan bir tür örücülüğe denir (Barışta, 1995, s. 234).

Teknik bakımdan örgüler; düğümlü ve düğümsüz olarak ikiye ayrılır. Düğümlü olanların sökülmeleri mümkün olmadığı halde diğerleri bir ucundan çekildiği takdirde örülmüş bir parça, sonuna kadar iplik haline gelecek şekilde sökülebilmektedir. Ayrıca örgüler; kullanılan tekniklere göre kafesli ve sık olarak da ikiye ayrılmaktadır. Kafesli olanların bir yüzünden bakıldığı zaman, arkasındaki eşya görülebilir. Sık örgülerde ise bu mümkün değildir. Bu her iki çeşit örgüler için değişik usuller tatbik edilerek çeşitli örgü şekiller ve ajurları meydana gelir ki, bunlara kadınlar arasında ayrı ayrı benzetilen eşya adları verilir.

2.2.2. Örücülüğün Tarihsel Gelişimi

En eski örgü örnekleri, Londra'daki Victoria and Albert Müzesi'ndeki Mısır mezarlarında bulunan başparmağı ayırık kırmızı yün çoraplar ve Yale Üniversitesi'nin Suriye'de (eski bir şehirde) yaptığı araştırmalarda bulunan Araplara ait konçlu bir çoraptır. İslamiyet öncesi devirlerde `` çapraz dolu ilmeği `` denilen düz çorap örme tekniği ile yapılmış, bu çorap üzerindeki incelemeler sonucu, çorabın şişle örüldüğü sanılırken, yapılan incelemelerde iğne ilmeği ile yapılmış olabileceği görüşü ortaya konmuştur (Atay, 1987, s. 33,34).

Örücülük sanatının ilk kez nerede nasıl ve kimler tarafından başlatıldığı kesin olarak bilinmemektedir. Ancak, insanların örtünme ihtiyacını hissettiği zamanla başladığı zevk, beğeni ve yaratıcılık yeteneklerinin artmasıyla gelişme gösterdiği düşünülmektedir. Türklere ait örücülükle ilgili ilk tarihi belgeler Orta Asya'da yapılan arkeolojik kazılarda bulunmuştur. M.Ö.7.ve 8. yüzyıllarda Orta Asya'da yaşayan Hunlar'a ait ikinci Pazırık kurganındaki bulgular arasında örücülük ile ilgili örneklerle rastlanmıştır (Onuk, 2005, s. 5). Bulgular arasında konç kısmı koç boynuzu motifleri ile süslü yün çoraplar bulunması, örgü sanatının Asya Türkleri arasında gelişmiş olduğunu göstermektedir (Atay, 1987, s. 35).

1905'te Menfiz kazılarında bulunan örneklerden özellikle balık ağlarından örücülük tekniğinin M.Ö. 2000 yılları öncesine ait olduğu tahmin edilmektedir (Özbel, 1948, s. 4).

Doğuda gelişen örgüler Arap tacirler tarafından İspanya`ya getirilmiş, oradan da İngiltere ve İskoçya`ya yayılmıştır. Yine ticaret yoluyla İtalya`ya oradan Avrupa`ya geçtiği biliniyor. 12. Ve 15. Yüzyıl arasında yapılan Arapların çok renkli çorap örgüsü 12. ve 16. Yüzyıllar arası İspanya`da ve İtalya`da büyük başarıya ulaşmış örgünün kaynağı olmuştur (Atay, 1987, s. 33).

El örgüleri de kadının ince zevki, güzele olan eğilimi ve moda akımları ile gelişerek günümüze kadar önemini korudu. Bugün de çok sevilmekte ve geçerliliğini korumaktadır (Atay, 1987, s. 31-34).

2.2.3. Örgünün sınıflandırılması

Çok eskilere dayanan örme sanatı insan yaşamı ile birlikte değişiklikler göstermiştir. Örme tekniği, geçmişte olduğu gibi günümüzde de önemini korumaktadır. Örgüler genellikle örme işleminde kullanılan araca göre isimlendirilirler.

Özbel; kullanılan ipliğin kalınlığına göre de ince örgüler, kalın örgüler olmak üzere iki bölüme ayırır;

İnce örgüler: İğne, tığ, mekik veya şiş yapılan; oya, danteller ve keselerdir.

Kalın örgüler: İki veya beş şişle yapılan; çorap, eldiven, tozluk, başlık atkı, bluz, süveter v.b. dir (Özbel, 1948, s. 7).

Bazı örgü araçları ile ince ve kalın örgüler de yapılabilmektedir. Bu, malzemenin büküm derecesine ve araçlarının ölçüsüne göre değişir. Şişlerle örülmüş danteller bunlara misal olarak gösterilebilir. Fakat esas itibariyle araçlar örgü çeşitleri teknik bakımdan bir özellik taşırlar.

Atay (1987); örücülüğü, el ile yapılan örücülük ve makine ile yapılan örücülük olarak başlıca iki gruba ayırmıştır.

El ile yapılan örücülüğü de,

1. Araçsız Elle Yapılan Örgüler

- El düğümleri
- Bitkisel örücülük

2. Araçla Yapılan El Örgüleri

- İğne ile yapılan örücülük
- Tığ ile yapılan örücülük
- Mekik ile yapılan örücülük
- Firkete ile yapılan örücülük
- Şiş ile yapılan örücülük, olarak sınıflandırmıştır (Atay, 1987, s. 37).

2.2.4. Oya'nın Tanımı

Süslemek ve süslenmek amacı ile yapılan oyalar kaynaklarda farklı şekillerde tanımlanmaktadır.

Sürür'e göre oyalar, dekoratif tekstil sanatları arasında örme teknikleri ile yapılan tekstil el sanatları grubu içinde yer almaktadır. Günümüzde çeşitli kalınlıkta doğal ya da sentetik elyaflarla hazırlanmış, bükümlü ya da bükümsüz ipliklerin en başta kullanılan araç iğne

olmak üzere tığ, mekik ve benzeri araçlar kullanılarak oluşturulan işlere oya denmektedir (Sürür, 1984, s. 11-13).

Oya; ince bükümlü ve çeşitli cinsten ipliklerin iğne, tığ, mekik, firkete gibi basit araçlarla ve el yardımı ile birbiri üzerine ilmiklenerek tutturulmasından meydana gelmiş ince örgülerdir (Ortaç, 1997, s. 174).

Kadınlığın kolaylıkla anlaşılamayan his ve kaptisleri büyük incelik içinde kuvvetle bu işlerde ifadesini bulmuş ve oya gibi sözüyle de ideal güzelliğe sembol olmuştur (Öztürk, 1997, s. 85).

İğne oyası, iğne aracılığı ile ipliğin ilmek atılarak düğümlenmesi tekniği ile yapılan ince bir örgü türüdür (Nurhan, 1999, s. 4).

2.2.5. Oyanın Tarihçesi

Türk el sanatları ve süsleme sanatları içinde yer alan oyacılık sanatı, çok zengin çeşide ve köklü bir geçmişe sahiptir.

Oyalar ve aynı teknikte birleşen dantel işlerinin İ.Ö. 3000 yıllarına kadar geriye giderek eski Mısır, Babil ve Asur kültür alanlarında görülen çeşitli kültür eserleri arasında bulunması, belgelerden de anlaşılacağı üzere tekstil işleri içinde de örnekleri olduğu görülmektedir (Sürür, 1984, s. 22).

Levni'nin minyatürlerinde, Enderun'lu Fazıl'ın Zenanname'sinde ve Fenercioğlu albümünde çemberlerin, hotoz ve fes oyalarının, dal oyalarının örnekleri görülür. Oyalar aileler arasında nesilden nesile geçerek, koleksiyonlarda veya müzelerde saklanmakla, korunmaktadır (Barışta, 1995, s. 307).

Oyacılık, 12. ve 18. yüzyıllarda ise ince bir zevk ve sanat eseri olarak zirveye yükselmiştir. 1740 yılında İzmir'de kurulan Basmahanelerde basılmaya başlayan birbirinden güzel göz alıcı renkler ve Türk desenleri ile süslenen yamalar, Yemen'den gelen yemeniler, Tokat yazmaları birbiri ile yarışırken tüm Anadolu'yu oya merakı sarar, bu merakla oyalar da gelişip güzelleşir. Çok zengin çeşide ve derin geçmişe sahip olan oyalar ve tüm işlemler Anadolu'da 18. yüzyılda altın çağını yaşamıştır.

Günümüze kadar gelebilen bazı örneklerin inceleme sonuçlarına göre oyalara en çok 17. 18. Ve 19. Yüzyılda önem verildiği; teknik, renk, kompozisyon bakımlarından özgün kalitelerinin de üstün olduğu anlaşılmaktadır (Onuk, 2005, s. 55).

El ve el sanatları arasında hatırı sayılır bir yeri olan örgü işlerinin milli ekonomide kendine göre bir değeri olmakla beraber, halk zevkinin ve duygusunun örnekleri olarak taşıdıkları değer bunun çok üstündedir. Bunlar yalnız şekil, renk ve desen inceliği veya bu güzelliklerin çok ustalıklı olarak kaynaştırılması, ahenkleştirilmesi bakımından değil her birinin kendine göre bir anlam taşıması ve ifade etmesi yönünden de önemlidir.

Her bölgedeki oyalarda giyimle ilişkili geleneklere bağlı özellikleri vardır. Geometrik motifler iç çamaşırlarına uygulanmakta ve sağlam ipliklerle işlenerek, yıkanmadan dolayı bozulması önlenmektedir (Özbel, 1948, s. 3).

Teknolojik gelişmeyle birlikte bugün büyük bir özveriyle yapılarak çeyizlerimizde yer alan oyalardamızın, bazı ailelere ekonomik katkı sağladığı bir gerçektir.

2.2.6. Oyanın Sınıflandırılması

İşlendikleri araçlara göre, iğne oyası, tığ oyası, mekik oyası veya firkete oyası adları verilen ve işlevlerine göre adları da değişebilen oyalarda araçları da, gereçleri de her zaman her yerde kolaylıkla sağlanabilen ve uygulanabilen tekniği örgüye dayalı bir el sanatıdır (Özbel, 1948, s. 22).

Oyalarda kullanılan araç ve yapım tekniklerine göre dört gruba ayrılmaktadır.

a- İğne Oyası: İğne oyasında kullanılan malzeme genellikle ipek olmak üzere çeşitli özelliklerde iplikler kullanılır. İğnelerle düğümleme tekniği ile yapılır. Yapılan bu düğümler sıkıştırıldıkça küçülür. Bu gözler ise üçgen, dörtgen, kare ve dikdörtgen şeklindedir.

Örgü desenlerine; birli, pirinç, mecnun yuvası, tırbazan gibi adlar verilir.

Şekil 1. İğne oyası

b- Tığ Oyası: Tığ oyasında kullanılan malzeme genellikle pamuk ipliğidir. Tığla zincir işlemi yapılarak örülür. Bu zincirler motif özelliğine göre değişik şekillerde birbirine eklenerek istenen şekil verilebilir veya sırayla birbiri üzerine tutturularak da şekil verilebilir.

Şekil 2. Tığ oyası

c- Mekik Oyası: Mekik oylarında genellikle sentetik ve pamuk ipliği kullanılır. Belli bir uzunluktaki ipliğe motifin şekli verilerek mekikteki iplikler halkalanılarak işlenir. İğne oylarından daha kolay, tığ oylarından daha zor işçiliği vardır. Tekniği bakımından, hacimli motifler örülmediğinden diğer oylara göre motif çeşidi daha azdır.

Şekil 3. Mekik oyası

d- Firkete Oyası: Firkete oyasının malzemesi pamuk ipliğidir. Firketenin iki ucuna iplik geçirilerek orta kısmından birbirine bağlanarak yapılır. Firketenin kenarlarına pul, tırtıl, boncuk geçirilir. Örgüye geçirilecek kısmına zincir örülür.

Şekil 4. Firkete oyası

2.3. İğne Oyacılığı

2.3.1. İğne Oyasının Tanımı ve Tarihçesi

İğne oyası, gereci genellikle ipek olan, dikiş iğnesi yardımı ile ipliklerin üst üste düğümlemesiyle iki veya üç boyutlu örülen bir oya türüdür (Markaloğlu, 1986, s. 4).

İğne oyaları Türk kavimlerindeki Türk kadın ve kızlarının yapma çiçekle örgü sanatının birleştirmelerinden doğmuştur. Dünya dillerinde oya kelimesinin olmayışından da oyanın Türklere özgü bir sanat olduğu anlaşılmaktadır. Oyacılık, renk uyumu ve teknikteki en üstün örneklerini 16. ve 17. yüzyılda vermiştir (Markaloğlu, 1986, s. 9-10).

Oyalar 12. yüzyılda Anadolu'dan Balkanlara oradan da İtalya yolu ile Avrupa'ya yayılmıştır (Onuk, 2000, s. 5).

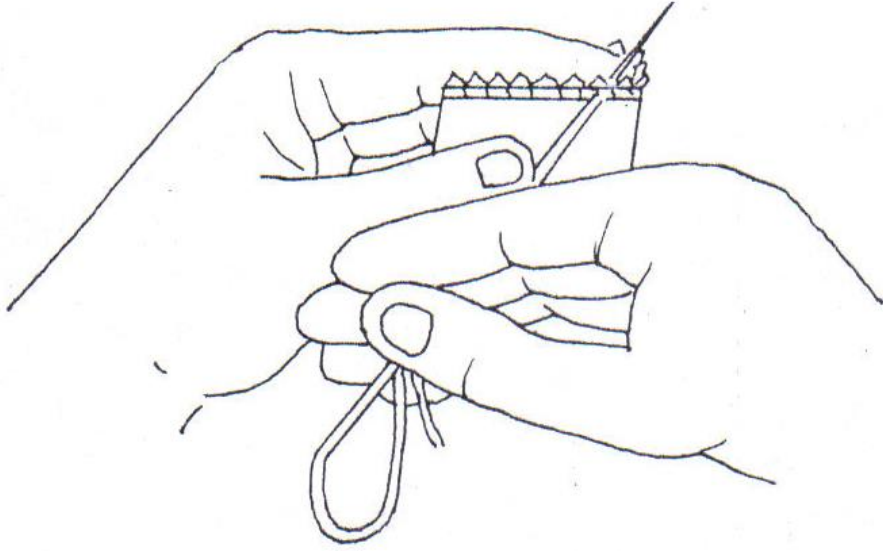
Eski iğne oyası örneklerinden anlaşıldığına göre iğne oyaları ve tüm el işlemeciliği Anadolu'da 18.yy.da altın çağını yaşamıştır. Tanzimat'tan sonra oluşan batı hayranlığının doğurduğu taklitçiliğin olumsuz etkilerinin sonucu olarak, iğne oyalarna ilgi giderek azalmıştır (Onuk, 1988, s. 7).

2.3.2. İğne Oyası Yapım Teknikleri

2.3.2.1. İğnenin ve Kumaşın Tutuluşu

İğne, sağ elin orta parmakla işaret parmağı arasında tutulur. Baş parmak iğnenin arkasından destekler (Bayram, 1992, s. 16).

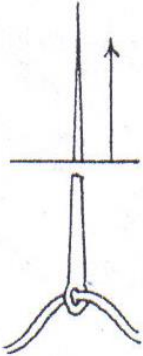
Oya yapılacak kumaş kenarı, sol elin işaret ve baş parmağı arasına alınarak oya yapana doğru kıvrılır (Eronç, 1984, s. 12).

Şekil 5. Kumaşın tutuluşu (Göl Yüksel, 1996)

2.3.2.2. Oya İpinin Kumaşa Tutturulması

İplik zürafa yapılacak kumaşın kenarına kıvrırma yerinin sağından tutturulur. Ancak düğüm yapılmaz. İpliğin ucu kumaşın bükümünde kaybedilir. İğne kumaş üzerine dikine kesecek şekilde batırılır.

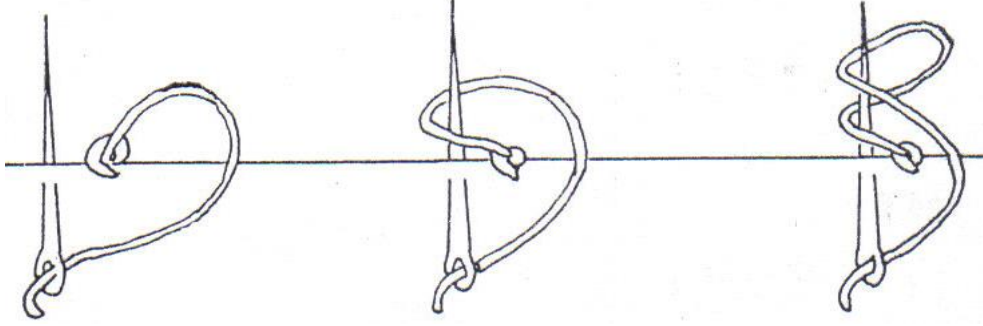

Şekil 6. İğnenin Tutuluşu (Göl Yüksel, 1996)

2.3.2.3. Zürafanın Yapılışı

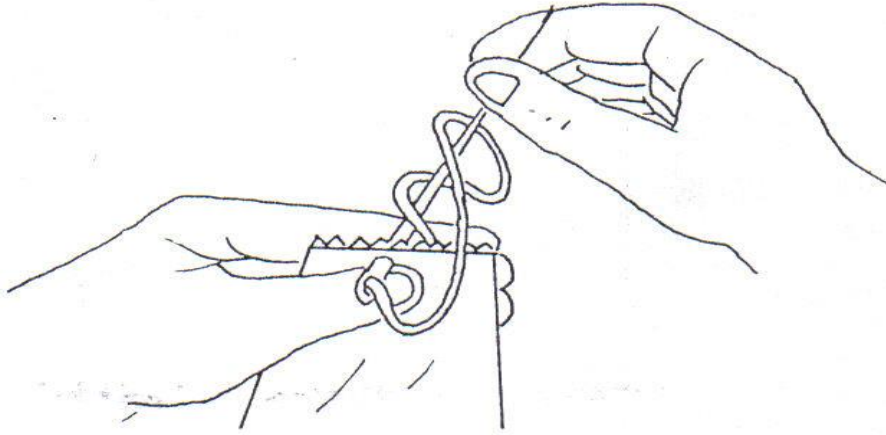
İğne, ipliğin 1,5-2mm. solundan, aşağıdan yukarıya doğru batırılır. İğneye takılı iplik, iğnenin ucundan sağdan sola doğru bir veya iki defa sarılır. İplik bir defa sarılırsa tek dolamalı, iki defa sarılırsa çift dolamalı zürafa denilir. Usta oyacılar çift dolamayı tercih

ederler. Çift dolamayla yapılan zürafa sert düşer ve düzgün kareler oluşur (Bayram, 1992, s. 16-17-18).

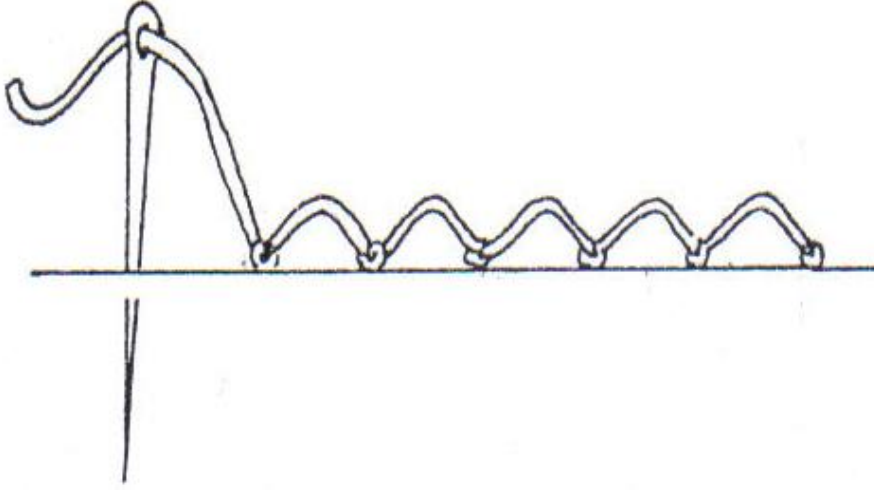
Şekil 7. Zürafanın yapılışı (Göl Yüksel, 1996)

İğne batırıldığı yerden çekilirken, iplik yere paralel bir şekilde yukarıya doğru kaldırılarak düğüm yapılır. Bu arada iplik sağa ve sola doğru hareket ettirilir. Bu işlem dolanan ipliklerin düğümlenmesini sağlar. Sol elin baş parmağı, zürafanın yapımına ve zürafanın deliğinin aynı olmasına yardımcı olur.

Şekil 8. Zürafanın yapılışı (Göl Yüksel, 1996)

İğne, yapılan ilmeğin solundan 1,5-2 mm. aralıklarla batırılarak, aynı işlemler istenilen uzunluk elde edilinceye kadar tekrar edilir.

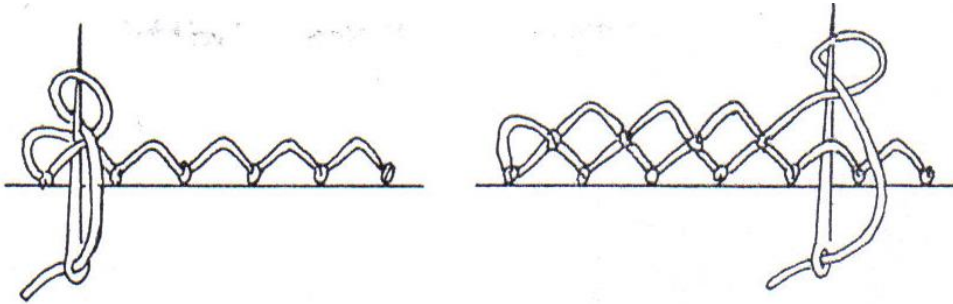

Şekil 9. Zürafanın yapılışı (Göl Yüksel, 1996)

2.3.2.4. Kare İlmeğin Yapılışı

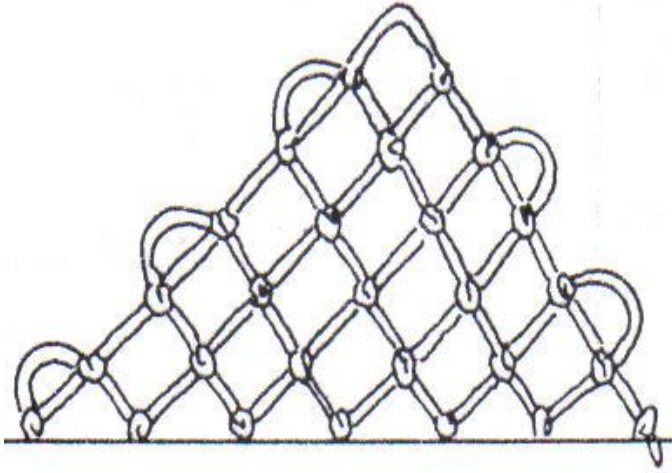
Kare ilmek, düz yapılan oya işlemlerinde ve geometrik desenli oyalarda kullanılır. Dantel görünümündedir. Genellikle yaka-kol kapağı ve çeşitli süsleme bordürleri yapılır.

Kumaş kıyısı üzerine yapılacak oyanın özelliğine göre 5-7-9 adet sağdan sola doğru zürafa işlenir. En soldaki zürafa yapıldıktan sonra geriye dönerek, son zürafanın ortasına batırarak ilmek yapılır. Birinci sıradaki ilmeklerin ortasına batırılarak zürafalar üst üste tekrarlanır (Eronç, 1984, s. 1927).

Şekil 10. Kare ilmeğin yapılışı (Göl Yüksel, 1996)

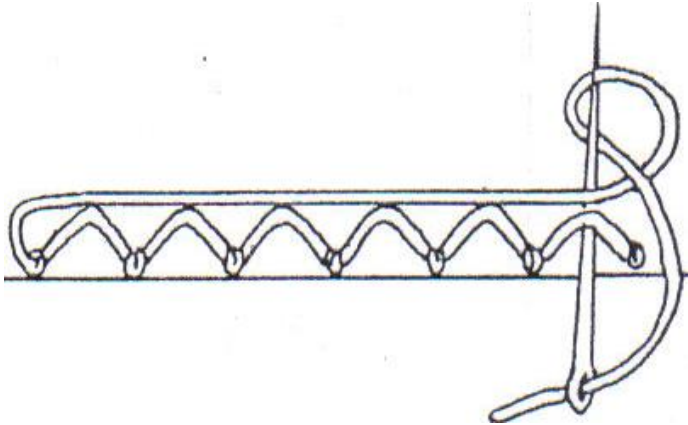
Üste tek ilmek kalıncaya kadar zürafa işlemeye devam edilir. Bu işlemde kare ilmekli kök yapılmış olur.

Şekil 11. Kare ilmeğin yapılışı (Göl Yüksel, 1996)

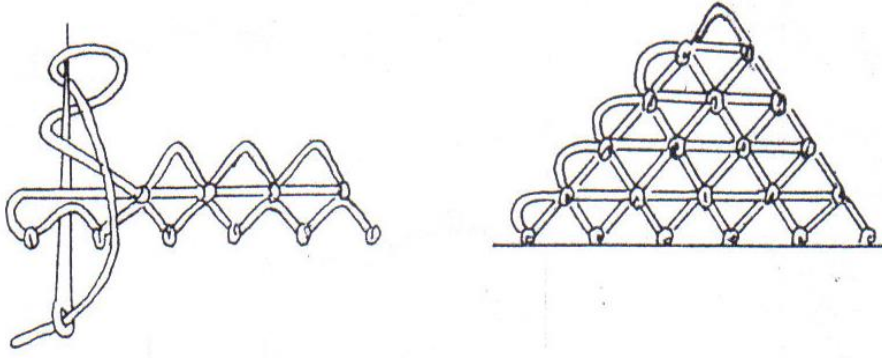
2.3.2.5. Üçgen İlmeğin Yapılışı

Üçgen ilmek; üç boyutlu oya işlemlerinde kullanılır. Tülbent kenarlarına uygulanacak çiçek veya meyve desenleri üçgen ilmeklerle işlenir. Önce kare ilmekli kök yapımında olduğu gibi, sağdan sola doğru istenilen sayıda zürafa yapılır. En soldaki zürafa yapıldıktan sonra iplik, önceki zürafanın üstünden geçirilerek ilk başlanan kısma geri dönülür ve en soldaki ilk ilmeğe batırılır.

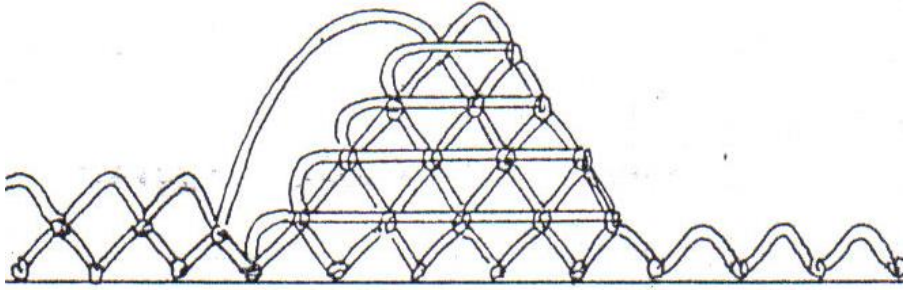
Şekil 12. Üçgen ilmeğin yapılışı (Göl Yüksel, 1996)

Atılan ilmek araya alınarak, ikinci sıra sola doğru işlenir (şekil 18). Sona gelindiğinde tekrar iplik önceki zürafanın üstünden geçirilerek ikinci sıranın başına gelir.

Şekil 13. Üçgen ilmeğin yapılışı (Göl Yüksel, 1996)

İşlemlere üst üste tekrarlanarak tepede tek bir ilmek kalıncaya kadar devam edilir. Üçgenin sol kenarında çirtik yaparak veya düz atlayarak iplik, alttaki son ilmeğe batırılır (Bayram, 1984, s. 128).

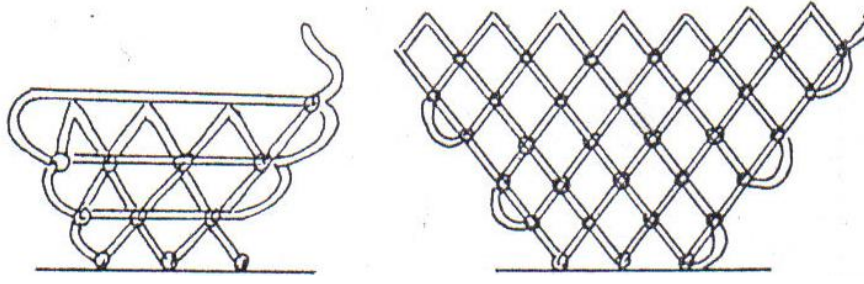

Şekil 14. Üçgen ilmeğin yapılışı (Göl Yüksel, 1996)

2.3.2.6.İğne Oyasında Artırma Yapılışı

Sağdan sola doğru istenilen uzunlukta zürafa yapıldıktan sonra başa dönülünce ilk ilmek üzerine fazladan bir ilmek daha yapılır. Fazladan yapılan bir ilmek sonrada tekrar edilir. Üst sıralara geçilince fazladan yapılan ilmeklerin ortalarından da ilmek alınarak aynı şekilde artırma yapılır ve böylece istenilen sayıya kadar artırma işlemi devam edilir.

Aynı yöntemle hem üçgen, hem de kare ilmekle artırma yapmak mümkündür (Bayram, 1992, s. 23).

Şekil 15. İğne oyasında artırma yapılışı (Göl Yüksel, 1996)

2.3.2.7. Çirtik Yapımı

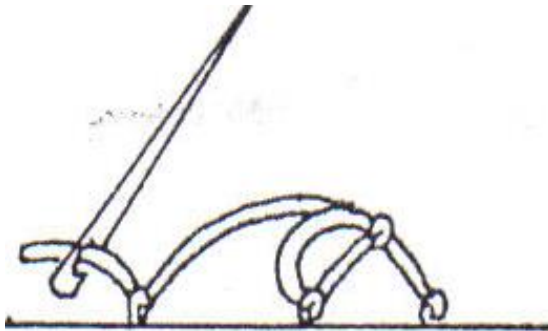
Bir ilmek atılır. Geri dönülüp tek ilmek üzerine bir ilmek daha atılır. Batırılan ilmekle ikisi iğne arasına alınıp, üzerine bir ilmek daha atılır. Tekrar geri dönülür. İlmeğin biri boşta bırakılır. Bir ilmek daha atılır (Bayram, 1994, s. 24).

Şekil 16. Çirtik yapımı (Göl Yüksel, 1996)

2.3.2.8. Kirpik Yapımı

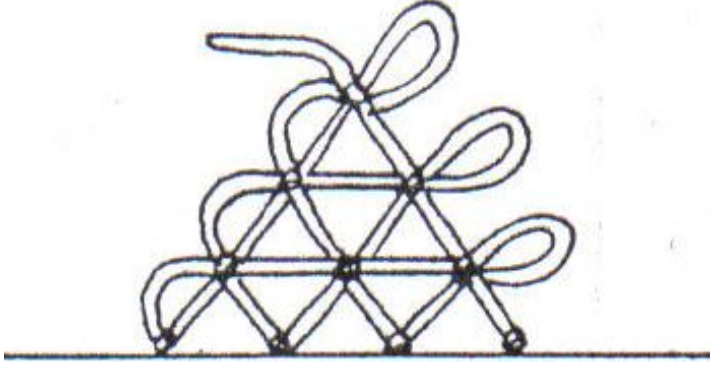
Bir ilmek yapılır. Tek ilmek üzerine geri dönülür. Bir ilmek daha atılır. Düğüm yapınca iplik dibe indirilir. İşleme devam edilir (Eronç, 1984, s. 129).

Şekil 17. Kirpik yapımı (Göl Yüksel, 1996)

2.3.2.9. Fiskil Yapımı

Eksiltme yapılırken battığımız yere bir ilmek daha yapılır. İşleme devam edilir. Tekrar başa döndüğünde artırılan ilmeğe batırılmaz, boşta bırakılır. Genellikle süs olarak kullanılır. Yapılan yerin bir yanında küçük dilimler meydana gel (Bayram, 1992, s. 26).

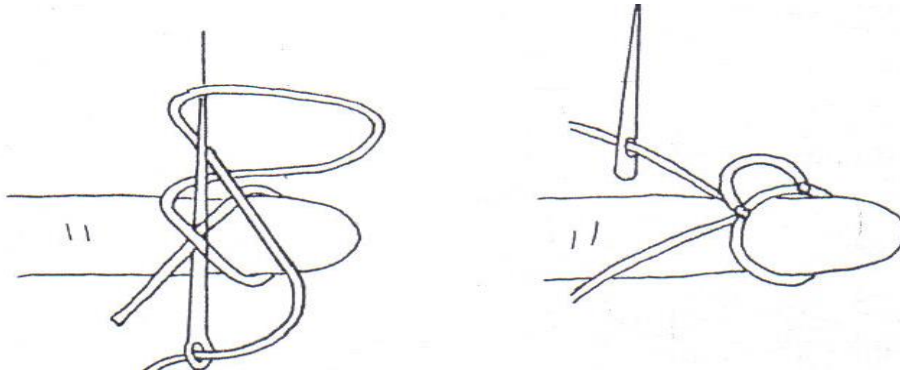

Şekil 18. Fiskil yapımı (Göl Yüksel, 1996)

2.3.2.10. Kese Yapımı

Kese genellikle ana gövde ile taç yaprakların birleşmesini sağlayan boru biçiminde kare ilmeklerle döndürülerek kafes şeklinde örülen kısımdır.

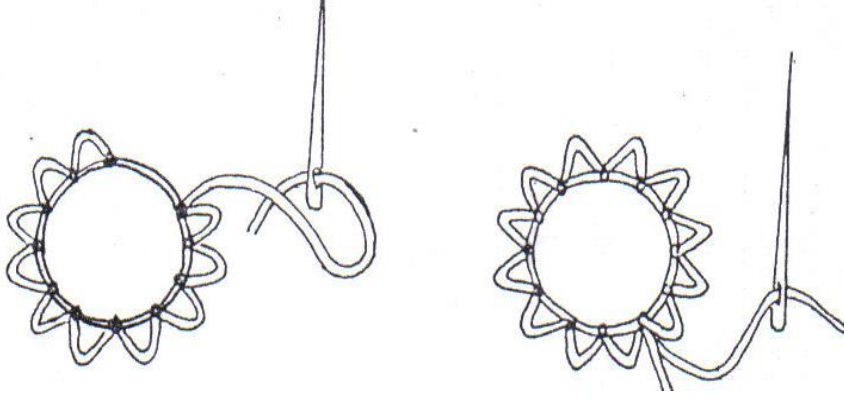
İplik sol elin işaret parmağına dolanır. İplik parmak üzerindeyken başlangıç ipliği ile iğnedeki iplik kesiştirilir. Kesişen yerden bir ilmek atılır. Başlangıç ipliği ile parmağa dolanan iplik birleştirilerek çift iplik üzerine bir ilmek daha yapılır.

Şekil 19. Kese yapımı (Göl Yüksel, 1996)

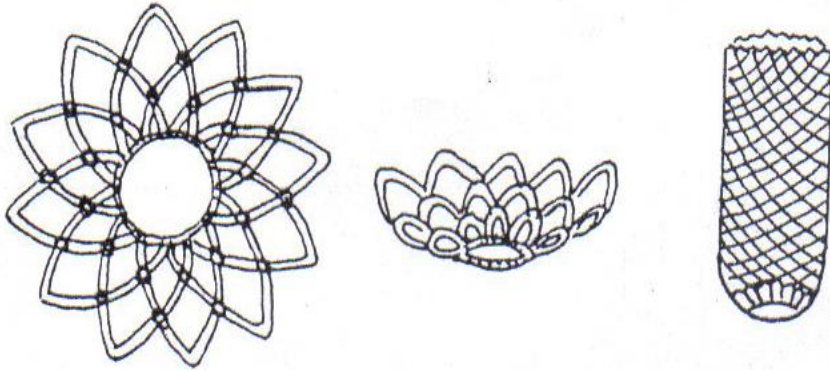
İplik parmaktan çıkarılır. Daire şeklindeki ip üzerinde sağdan sola doğru on ilmek oluncaya kadar işleme devam edilir. On ilmeğin sonunda başlangıç ilmeği ile birleştirilir. Serbest kalan iplik çekilerek daire iyice küçültülür.

Şekil 20. Kese yapımı (Göl Yüksel, 1996)

Atılan bu on ilmek üzerine döndüre döndüre sağdan sola doğru iki veya üç sıra kare ilmeklerle file gibi örülür. Bu arada artırma ve eksiltme yapılmaz.

Ortası hafifçe çukurlaştırılır. Daha sonra kare ilmekler yukarıya doğru eşit büyüklükte döndüre döndüre boru biçimine getirilir (Bayram, 1992, s. 28-29-30).

Şekil 21. Kese yapımı (Göl Yüksel, 1996)

2.3.3. İğne Oyalarında Kullanılan Renk, Motif İsimleri ve Esin Kaynakları

Oyalar Türk kadınının en zengin motif kaynağını oluşturmaktadır. Bitkilerden çiçek, yaprak, meyve, sebze ve ağaçlar doğadan ustaca stilize edilerek yalın ifadeyle ya iki boyutlu biçimde oyalarda dile getirilmiştir. Sebze ve meyve çiçekleri ile saksı çiçekler; menekşe, mine, papatya, karanfil gibi çiçekler Anadolu'nun bütün yörelerinde yapılan

oyalarda gözlenmektedir. Bununla beraber oylar, bazı bölgelerin doğal bitki örtüsüne ve yetiştirilen çiçek çeşitlerine göre değişik isimlerle ortaya çıkmaktadır. Yapraklar çiçeklerin yanında tamamlayıcı öge olarak görüldüğü gibi bağlantılı olamayan motiflerin yanında ya da başlı başına motif olarak da işlenmektedir.

İğne oylarının çoğu, üç boyutluların dışındakiler geometrik özellik taşır. Sanatçı çevresinde gördüğü, günlük hayatında kullandığı eşyaları örnek alarak oylarını örmüş veya ördükten sonra benzettiği eşyaların ismini vermiştir.

Oya yapanlar kır, bahçe, meyve çiçeklerinin aynen rengiyle, şekliyle, adıyla bir resim gibi oyları da canlandırmışlardır. Ayrıca güncel olaylara düşüncelerini yansıtmışlardır. "Elti eltiye küstü", "Sarhoş bacağı", "Efe bıyığı", "Aşık kirpiğı" gibi isimler vermişlerdir (Tansuğ, 1979, s. 11).

Geleneksel simgeler oyların esin kaynağı olmuştur. Sümbül oya, aşkın ve mutluluğun sembolüdür. Karanfil oyasını gelinler takar. Sarı nergis oyası ümitsiz aşkı duyurur (Tansuğ, 1979, s. 17).

İğne oylarının esinlendiği kaynaklar altı grupta toplanır.

a. Bitkiler

- Çiçekler,
- Yapraklar,
- Ağaçlar,
- Sebzeler,
- Meyveler.

b. Doğa

c. Hayvanlar

d. Geometrik Şekiller

e. Nesnelere

f. Semboller

Ayrıca kelime ve cümleyi ifade eden oylar, çözemediğimiz anlamları ile ilgi çekmektedir. "Yandım varamadım", "Hanım sıkıldı, bey sokuldu", "Engel çayırları", "Meclis kuruldu", "Elti eltiye küstü" gibi örnekler vardır.

Bunların yanında yaratıcısının ismini alan oylar da bulunmaktadır. "Sütçü Emine'nin karanfili", "Şeker Hoca Fatma'nın gülü", "Şehver hanımın kâkülü" buna örnektir (Sürür, 1984, s. 25).

Bitkiler ve doğa oya işlemeciliğinde Türk kadınının en zengin motif kaynağını oluşturmaktadır. Oyalarda gerçeğe yaklaşan doğaya uygun renklendirme söz konusudur. Bu renkler ile türlü mesajlar iletilmiştir. Oyların işlendikleri yörelerin kültürlerine göre değişik isimler ve anlamlar ifade ettiği görülmektedir. Yapraklar çiçeklerin yanında görüldüğü gibi ilgisi olmayan motiflerin yanında ya da başlı başına motif olarak da görülür. Meyve ve sebzelerde çiçek, tomurcuk yapraklarla bir arada görülmektedir.

Bunlardan yararlanılarak yapılan oylar arasında "Çilek", "Dut", "Dutlu Göbek", "Enginar", "Erik Çiçeği", "Gelincik", "Gül Göbek", "Gül Tombağı", "Kabak Çiçeği", "Karanfil", "Karanfil Kayası", "Karpuz", "Kelebek", "Kaya", "Kır Çiçeği", "Kurdela Çiçeği", "Lale", "Maydanoz", "Menekşe", "Papatya", "Yıldız" gibi bitkiler sanatçının nasıl doğayı dikkatle izlediğini göstermektedir (Vanlı, 2008, s. 402-403).

Ağaçlar arasında en çok kullanılan; söğüt, çınar, kavak, selvi motifleridir. Bu ağaç motifleri uygulandıkları şehirlerde meşhur olmuş adları ile anılırlar. "Bursa Ali Paşa Çınarı", "Emir Sultan Selvileri" buna örnektir (Özbel, 1948, s. 8).

"Yandım alamadı", "Yar yara küstü", "Ben gidiyorum arkamdan gel", "Elti eltiye küstü" gibi motif isimleri kişiye ait duyguları; "Sarayönü kavgası", "Sokak kavgası", "Kol kola kızlar", "Köçekler", "Halay oyunu" gibi motif isimleri ise, toplumun duygularını dile getiren sembolik anlamlı motiflerdir (Özbel, 1948, s. 8).

2.3.4. İğne Oyasında Kullanılan Araçlar

Günümüze kadar yapılmış olan bütün iğne oylarında araç olarak iğne kullanılmıştır.

a) İğne: Çelikten yapılmış, bir ucu sivri, diğer ucunda ip geçirmek için deliği bulunan alettir (Onuk, 1988, s. 7) (Fotoğraf 1).

Fotoğraf 1. İğne

b) Makas: Ucu sivri istenilen boyutta olan her tür kesim işlemlerinde kullanılan alettir, iğne oyasında daha çok ipliği kesmek için küçük makaslar çelikten yapılırlar (Onuk, 1988, s. 7).

c) Tığ: Çelik, tahta, mekik ve plastikten yapılmış araçlardır. Tığın bir ucu çengelli diğer ucu ise düzdür (Onuk, 1988, s. 10).

2.3.5. İğne Oyasında Kullanılan Gereçler

İplik pamuk, keten, yün, ipek, naylon vb liflerin bükülmesi ile elde edilen çeşitli kalınlıklardaki mamule verilen isimdir. İğne oyacılığında kullanılacak ipliğin bükümlü ve pürüzsüz olması gerekmektedir.

Fotoğraf 2. Çeşitli İplikler

2.3.6. İğne Oyalarının Kullanıldığı Yerler

a- Kenar oylar; (Ulama, yemeni ve hotoz oyları) Giyim eşyalarında; Elbise süslemelerinde, mendil, başörtü kenarlarında, saç süslemelerinde ve kolye yapımında. Ev dekorasyonunda; çeşitli örtü kenarlarında.

b- Dal oylar; Giyimde, saç süslemelerinde, çeşitli düzenlemelerle saksı ve diğer ev eşyalarında.

c- Dantel özelliği taşıyan iğne oyları; İğne oyası tekniği ile çeşitli büyüklükte ve kompozisyondaki örtülerde (Yuvarlak, kare, dikdörtgen, çokgen) çeşitli formda üretilen motiflerin birleştirilmesi ile de örtüler elde edilmektedir. Örtünün tümü veya kumaş katılarak motifler halinde örülebilmektedir. Bu şekilde elde edilen ürünlere iğne danteli ola

Çeşitli eşyaların saklanması için kullanılan keseler eski yıllarda iğne oyası tekniği ile yapılmışlardır. Ya kesenin tümü iğne oyası tekniği ile örülmüş veya kumaştan hazırlanan keseler iğne oyası ile süslenmişlerdir. Günümüzde dekoratif amaçla kullanılmaktadır (Markaloğlu, 1986, s. 12-13).

2.4. İğne Oyası Ürün (Çift Yapraklı Çiçek Oyası) Analizi

1. İşlem: İplik zürafa yapılacak kumaşın kenarına tutturulur. İğne kumaş üzerine dikine gelecek şekilde batırılır. İğneye takılı iplik iğnenin ucundan sağdan sola doğru iki defa sarılır. İğnenin battığı yerden çekerek düğüm yapılır. Aynı işlem tekrar edilerek devam edilir.

Şekil 22. Zürafanın yapılışı

Şekil 23. Zürafa oya

2. İşlem: Çitmenin üzerine bir kere daha zürafa yapılarak devam edilir. Ana oyayı yapmak için dört tane zürafa ile başlanır. İki tane kalana kadar eksiltilek devam edilir. Üzerine yaprak yapılacak yuvarlak kısım oluşturulur.

Şekil 24. Kare ilmekli kök yapımı   Şekil 25. Kök oyayı tamamlama

3. İşlem: Üç tane tavşan kulağı yapılır. Üzerine kenarlarından bir tane artırılarak devam edilir. Üç tane yapıldıktan sonra azaltılarak bitirilir ve birinci yaprak bitirilerek aşağıya inilir ortasına iki tane tavşan kulağı yapılır ve diğer yaprağa başlanır ve bitirilir.

Şekil 26. Yaprak oya yapımı   Şekil 27. Yaprak motifini tamamlama

4. İşlem: İki yaprağın ortasındaki tavşan kulağının üzerine bir halka yapılır. Onbir tane pırpır yapılarak geriye dönüp bir pırpır atlayıp diğer pırpıra tutturulup halka yapılır. Pırpırların üzerine üç tane zürafa yapıp eksiltilek devam edip bitirilir ve bunun gibi beş tane yapılarak çiçek tamamlanır.

Şekil 28. Çiçeğe başlama

Şekil 29. Çiçek motifine devam

Şekil 30. Çiçek motifini tamamlama

5. İşlem: Boşta kalan pırpırların üzerinden ip yürütülüp geriye dönülerek üzerine zürefa yapılır.

Şekil 31. Ara motiflerin yapılması

Şekil 32. Çift yapraklı çiçek motifinin tamamlanması

2.5. İlgili Araştırmalar

Geleneksel iğne oyları konusunda bölge bölge derlemeler yapılarak, ortaya konulan bilimsel çalışmalar oldukça azdır. Bu nedenle, bu çalışmada genel konusu ya da içeriğindeki konularla doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olduğu tespit edilen kaynaklar aşağıda özetlenmiştir.

Markaloğlu (1986), "*Nallıhan İğne Oyaları*" adlı yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezinde el örgüleri, oya sanatı, iğne oyası, Nallıhan İğne oyalarının geleneksel özellikleri ve yöre hakkında bilgi verilmiştir. Yörede anket uygulanarak değerlendirilmiş, Nallıhan iğne oyacılığı teknik araç-gereç, renk ve motif yönünden incelenerek bilimsel bir doküman hazırlanmıştır.

şirin (1994), "*Elbistan Yöresi İğne Oyaları*" adlı yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezinde el örgüleri, oya sanatı, iğne oyası, Elbistan İğne oyalarının geleneksel özellikleri ve yöre hakkında bilgi verilmiştir. Yörede anket uygulanarak değerlendirilmiş, Elbistan iğne oyacılığı teknik araç-gereç, renk ve motif yönünden incelenerek değerlendirilmiştir.

Gökalp (1991), "*Elazığ İğne Oyaları*" adlı yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezinde el örgüleri, oya sanatı, iğne oyası, Elazığ İğne oyalarının geleneksel özellikleri ve yöre hakkında bilgi verilmiştir. Yörede anket uygulanarak değerlendirilmiş, Elazığ iğne oyacılığı teknik araç-gereç, renk ve motif yönünden incelenerek yöresel özellikleri belgelenmiştir.

Baykasoğlu (1986), "*Tavşanlı İğne Oyaları*" adlı yayınlanmış Yüksek Lisans Tezinde el örgüleri, oya sanatı, iğne oyası, Tavşanlı İğne oyalarının geleneksel özellikleri ve yöre hakkında bilgi verilmiştir. Yörede anket uygulanarak değerlendirilmiş, Tavşanlı iğne oyacılığı teknik araç-gereç, renk ve motif özellikleri ortaya konmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın türü, evren, örneklem, veri toplama tekniği ve analizi açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada tarama modelinde betimsel yöntem kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Sakarya ili, Geyve ilçesinde iğne oyası yapan bireyler ile bu bireylerin yapmış olduğu iğne oyası ürünler; örneklemini Sakarya İli Geyve ilçesinde iğne oyası yapan bireylerden ulaşılabilen 25 kişi ve bu kişilerin yapmış olduğu farklı özellikteki 34 ürün oluşturmuştur.

3.3. Verilerin Toplanması

Sakarya İli, Geyve İlçesinde yapılan oyalarla ilgili incelemede bilgi ve anket formu kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan bilgi ve anket formları uzman görüşü doğrultusunda düzenlenmiştir. Anket formu yörede iğne oyası yapan bireylerin özelliklerini ve iğne oyasını nasıl öğrendiğini, amacını, oyların uygulanma aşamalarını, nasıl koruyup sakladıklarını belirleyebilmeye yönelik 25 sorudan oluşmuş ve yörede konuyla ilgili ulaşılabilen 25 bireye uygulanmıştır.

Bilgi formu Sakarya İli, Geyve İlçesinde yapılan iğne oylarını incelemek amacıyla örneklerin fotoğrafları, isim, anlam, teknik, gereç, renk, motif özelliklerine yer verilerek düzenlenmiştir. Yörede yapılan iğne oylarından geleneksel özelliklere sahip model ve kompozisyon özelliklerine dikkat edilerek birbirinden farklı 34 adet ürün seçilmiştir. Bu

ürünlerin fotoğrafları çekilerek belgelenerek bilgi formlarına ürüne ait bilgiler kaydedilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Anketlerden elde edilen verilerin dökümü yapılarak, frekans ve yüzdeleri alınarak tablo haline getirilmiştir. Tablolar uygun başlıklar altında sunulup yorumlanmıştır. Ürünlerin fotoğraf ve özelliklerine ait verilerin yer aldığı bilgi formları bulgular içinde verilerek, bazı bilgilere ait verilerin frekans dağılımları ve yüzde değerleri hesaplanarak tablo haline getirilerek yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. Ankete Dayalı Verilere İlişkin Bulgular

Bu bölümde Sakarya ili Geyve ilçesi iğne oyalarını araştırmak amacıyla hazırlanan 25 soruluk anket deneklere uygulanmış ve elde edilen veriler istatistik olarak değerlendirilmiş her sorunun frekans ve yüzde dağılımları hesaplanmış ve tablolar haline getirilip yorumlar yapılmıştır.

4.1.1. Sakarya İli Geyve İlçesinde İğne Oyası Yapan Bireylerin Genel Özellikleri

Araştırmaya katılan bireylerin yaşlarına ait veriler değerlendirilerek Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Bireylerin Yaş Durumlarının Dağılımı

Yaş Durumları	n	%
15-20	3	12
21-26	4	16
27-31	6	24
32 Yaş Üzeri	12	48
Toplam	25	100

Tablo 1 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %12’si 15-20 yaşlarında, %16’sı 21-26 yaşlarında, % 24’ü 27-31 yaşlarında, % 48’sini 32 ve yukarı olduğu görülmektedir.

Buna göre ankete cevap verenlerin çoğunluğunun orta yaş üzeri yaşlarında olduğu görülmektedir.

Göl Yüksel'in (1996) Kırıkkale yöresinde yapmış olduğu çalışmasında iğne oyası yapan kadın bireylerin 32-35 yaş kümesinde yoğunluk gösterdiği görülmekte olup, yöredeki araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin medeni durumuna ait veriler değerlendirilerek Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Bireylerin Medeni Durumlarının Dağılımı

Medeni Hali	n	%
Evli	22	88
Bekar	3	12
Toplam	25	100

Tablo 2 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %88'inin evli, %12'sinin ise bekar olduğu görünmektedir.

Tabloda görüldüğü gibi iğne oyası ile uğraşan bireylerin çoğunluğunun evli olduğu görünmektedir.

Kocabaş'ın (2000) Kocaeli yöresinde yapmış olduğu incelemede araştırma kapsamına alınan bireylerin %81.48'inin evli, %18.51'inin ise bekar olduğu tespit edilmiş ve yöredeki araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Göl Yüksel'in (1996) Kırıkkale yöresinde yapmış olduğu incelemede iğne oyası yapan kadın bireylerin %78'i evli, %22'si bekar olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin öğrenim durumuna ait veriler değerlendirilerek Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Bireylerin Öğrenim Durumunun Dağılımı

Öğrenim Durumu	n	%
Okur-Yazar Değil	3	12
İlköğretim	12	48
Ortaöğretim	7	28
Yüksekokul	3	12
Toplam	25	100

Tablo 3 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 12'sinin okur-yazar olmadığı, % 48'nin ilköğretim, % 28'i Ortaöğretim, %12'sininde Yüksekokul mezunu olduğu görünmektedir.

Buna göre bireylerin çoğunluğunun ilköğretim mezunu olduğu görünmekte olup öğrenim durumu arttıkça iğne oyası yapma oranlarının düştüğü söylenebilir.

Gökalp'in (1991) Elazığ yöresinde yapmış olduğu incelemede iğne oyası yapan kadınların eğitim durumları genellikle ilkokul mezunu olup yöredeki araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin esas uğraş alanı durumuna ait veriler değerlendirilerek Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. Bireylerin Esas Uğraş Alanını Gösteren Dağılım

Esas Uğraş Alanı	n	%
Ev Hanımı	17	68
Kamu Kuruluşu	4	16
Özel Kuruluş	3	12
Öğrenci	1	4
Toplam	25	100

Tablo 4 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 68'inin ev hanımı olduğu, % 16'sının Kamu Kuruluşunda, % 12'sinin ise Özel Kuruluşta çalıştığı, % 4'ü ise öğrenci olduğu görünmektedir.

Buna göre ankete cevap verenlerin çoğunluğunun ev hanımı olduğu görülmektedir.

Göl Yüksel'in (1996) Kırıkkale yöresinde yapmış olduğu incelemede iğne oyası yapan kadın bireylerin genellikle ev hanımı olup bu araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Kocabaş'ın (2000) Kocaeli yöresinde yapmış olduğu incelemede araştırma kapsamına alınan bireylerin tamamının ev hanımı olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyasını kimden öğrendiğine ait veriler değerlendirilerek Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Bireylerin İğne Oyasını Öğrenme Kaynaklarına Göre Dağılımı

Öğrenme Kaynakları	n	%
Aileden	15	60
Çevreden	8	32
Kurstan	2	8
Toplam	25	100

Tablo 5 incelendiğinde ankete katılan bireylerin iğne oyasını yapmayı % 60’ının ailesinden, %32’si çevreden, % 8’i kurstan öğrendiği saptanmıştır.

Buna göre ankete cevap verenlerinin çoğunluğunun iğne oyasını yapmasını aileden öğrendiği görülmektedir.

Göl Yüksel’in (1996) Kırıkkale yöresinde ve Kocabaş’ın (2000) Kocaeli yöresinde yapmış oldukları incelemelerde iğne oyası yapan kadın bireylerin genellikle iğne oyasını aileden öğrenmiş olup yöredeki araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyasını hangi yaşta öğrendiğine ait veriler değerlendirilerek Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Bireylerin İğne Oyasını Hangi Yaşta Öğrendiğinin Dağılımı

Hangi Yaşta Öğrendiği	n	%
9-10	1	4
11-12	1	4
13-14	4	16
15 ve Yukarı	19	76
Toplam	25	100

Tablo 6 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 4’ü 9-10 yaş, % 4’ü 11-12 yaş, % 16’sı 12-15 yaş, % 76’sı ise 15 ve yukarı yaşlarda iğne oyası yapmayı öğrendiği görülmektedir.

Görüldüğü gibi ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun daha ileri yaşlarda iğne oyasını yapmayı öğrendiği anlaşılıyor.

Kocabaş'ın (2000) Kocaeli yöresinde yapmış olduğu incelemede araştırma kapsamına alınan bireylerin bu sanatı yoğun olarak 15-18 yaşları arasında öğrenmiş olmaları bu araştırmayı destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyası yapmayı ne kadar sürede öğrendiğine ait veriler değerlendirilerek Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Bireylerin Ne Kadar Sürede Öğrendiğini Gösteren Dağılım

Ne Kadar Sürede Öğrendiği	n	%
Bir Hafta	7	28
İki Hafta	13	52
Üç Hafta	4	16
Daha Fazla	1	4
Toplam	25	100

Tablo 7 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 28'i Bir haftada, %52'si İki haftada, % 16'sı Üç haftada, % 4'ü ise daha fazla zamanda iğne oyası yapmayı öğrendiği tespit edilmiştir.

Buna göre ankete cevap verenlerin çoğunluğunun iki hafta içinde iğne oyası yapmayı öğrendiği görülmektedir.

Göl Yüksel'in (1996) Kırıkkale yöresinde yapmış olduğu incelemede iğne oyası yapan kadın bireylerin iki hafta içinde iğne oyası yapmayı öğrendiği tespit edilmiş ve bu araştırmayı desteklemiştir ama Kocabaş'ın (2000) Kocaeli yöresinde yapmış olduğu incelemede araştırma kapsamına alınan bireylerin yoğun olarak bir haftada öğrendikleri belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin kaç yıldan beri iğne oyası yaptığına ait veriler değerlendirilerek Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Bireylerin Kaç Yıldan Beri İğne Oyası Yaptığını Gösteren Dağılım

Kaç Yıldan Beri Yaptığı	n	%
1-5	4	16
6-10	9	36
11-20	7	28
21-30	5	20
Toplam	25	100

Tablo 8 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 16'sı 1-5, % 36'sı 6-10, % 28'i 11-20, % 20'side 21-30 yılından beri iğne oyası yaptığı görülmektedir.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun 6-10 yılından beri iğne oyası yaptığı anlaşılmıştır.

Araştırmaya katılan yörede iğne oyasını genellikle kimlerin yaptığına ait veriler değerlendirilerek Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Yörede İğne Oyasını Genellikle Kimlerin Yaptığını Gösteren Dağılım

Kimlerin Yaptığı	n	%
Genç Kızlar	3	12
Orta Yaşlı Hanımlar	16	64
Yaşlı Hanımlar	6	24
Toplam	25	100

Tablo 9 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 12'sini genç kızlar, % 64'ünü orta yaşta hanımların, % 24'ünü de yaşlı hanımların iğne oyası yaptıkları görülmektedir.

Görüldüğü gibi ankete cevap veren bireylerinin çoğunluğunun orta yaşlı hanımlar iğne oyası yaptıkları anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin ne amaçla iğne oyası yaptığına ait veriler değerlendirilerek Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Bireylerin Ne Amaçla İğne Oyası Yaptığını Gösteren Dağılım

Ne Amaçla Yaptığı	n	%
Çeyiz ve Gelir	16	64
Aile Ekonomisine Katkıda Bulunmak İçin	5	20
Boş Vakitlerini Değerlendirmek ve Gelir Sağlamak	4	16
Toplam	25	100

Tablo 10 incelendiğinde ankete katılan bireyleri %64'ü Çeyiz ve gelir için, % 20'si Aile ekonomisine katkıda bulunmak için, % 16'sı ise Boş vakitlerini değerlendirmek ve gelir sağlamak için yaptığı görülmektedir.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun iğne oyasını çeyiz ve gelir için yaptığı anlaşılmıştır.

Kocabaş'ın (2000) Kocaeli yöresinde ve Göl Yüksel'in (1996) Kırıkkale yöresinde yapmış oldukları incelemelerde kadın bireylerin iğne oyasını çeyizleri için yapmaları bu araştırmayı destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyasını nasıl pazarladığına ait veriler değerlendirilerek Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. Bireylerin Yapmış Olduğu İğne Oyasını Nasıl Pazarladığını Gösteren Dağılım

Nasıl pazarladığı	n	%
Evde	16	64
Pazarda	5	20
Mağazada	4	16
Toplam	25	100

Tablo 11 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 64'ü Evinde, % 20'si Pazarda, % 16'sı Mağazada pazarladığı görülmektedir.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun yapmış olduğu iğne oyasını evinde pazarladığı görülmüştür.

Kocabaş'ın (2000) Kocaeli yöresinde ve Göl Yüksel'in (1996) Kırkkale yöresinde yapmış oldukları incelemelerde kadın bireylerin iğne oyasını evinde pazarladığı bu araştırmayı destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyasını ne şekilde sattıklarına ait veriler değerlendirilerek Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12. Bireylerin İğne Oyalarını Ne Şekilde Sattıklarını Gösteren Dağılım

Ne Şekilde Sattığı	n	%
Oya Olarak	18	72
Bir Yere Dikerek	15	28
Toplam	25	100

Tablo 12 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 72'si Oya olarak, % 28'i Bir yere dikerek yapmış olduğu iğne oyalarını sattıkları görülmektedir. Bu sonuçlara göre bireylerin çoğunluğunun oya olarak sattığı anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin % 92'sinin iğne oyası yaparak tüm ihtiyaçlarını karşılayamadığı, % 8'i ise iğne oyası yaparak iyi bir gelir elde ettiğini belirtmiştir.

Buna göre bireylerin çoğunluğunun bu işi yaparak bütün gelirlerini karşılayamadıkları anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin uygulama sırasında kullandıkları yapım yönüne ait veriler değerlendirilerek Tablo 13'de sunulmuştur.

Tablo 13. İğne Oyası ile Uğraşan Bireylerin Uygulama Sırasında Kullandıkları Yapım Yönünü Gösteren Dağılım

Yapım Yönleri	n	%
Soldan- Sağa	–	–
Sağdan-Sola	25	100
Her İki Şekilde	–	–
Toplam	25	100

Tablo 13 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 100'ünün iğne oyasını sağdan- sola yaptığı görülmektedir.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin hepsinin iğne oyasını sağdan-sola yaptığı anlaşılmıştır.

Kocabaş'ın (2000) Kocaeli yöresinde yapmış olduğu incelemede kadın bireylerin tamamının sağdan sola doğru yapılması yöredeki araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyelerının uygulama alanlarına ait veriler değerlendirilerek Tablo 14'de sunulmuştur.

Tablo 14. Yörede Yapılan İğne Oyalarının Uygulama Alanlarına Göre Dağılımı

İğne Oyalarının Kullanım Alanları	n	%
Masa Örtüsü	5	20
Baş Örtüsü	15	60
Giyim Eşyası	2	8
Yatak Takımı	3	12
Toplam	25	100

Tablo 14 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 20'si Masa Örtüleri, % 60'ı baş örtüsü, % 8'i Giyim eşyası, % 12'si ise Yatak Takımları yaptıkları görülmektedir. Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun baş örtüsü yaptıkları anlaşılıyor.

Göl Yüksel'in (1996) Kırıkkale yöresinde yapmış olduğu incelemede kadın bireylerin baş örtü ve yazma kenarlarının süslenmesinde uygulanması yapılan araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin bir başörtüsü kenarını ne kadar zamanda yaptığına ait veriler değerlendirilerek Tablo 15'de sunulmuştur.

Tablo 15. Bireylerin Bir Başörtüsünün Dört Kenarını Ne Kadar Zamanda Yaptığını Gösteren Dağılım

Ne Kadar Zamanda Yaptığı	n	%
2-3 Gün	1	4
4-5 Gün	7	28
1 Haftada	11	44
15 Gün	6	24
Toplam	25	100

Tablo 15 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 4'ü 2-3, % 28'i 4-5, % 44'ü 1 haftada, % 24'ü ise 15 günde bir başörtüsünün dört kenarını bitirdiği görülmektedir.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin bir başörtüsünün dört kenarını genellikle 1 haftada bitirdiği anlaşılmıştır ve Bireyler iğne oyasının zorluğuna göre ne kadar zamanda yapıldığının değiştiğini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan bireylerin oyaların temizliğini nasıl yaptığını ait veriler değerlendirilerek Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16. Bireylerin İğne Oyasının Temizliğini Nasıl Yaptığını Gösteren Dağılım

Oyaların Temizlenmesi	n	%
Soğuk Su, Sabun	4	16
Ilık Su, Sabun	21	84
Kaynar Su	–	–
Makinada Deterjanla	–	–
Toplam	25	100

Tablo 16 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 16'sı soğuk su, % 84'ü ise ılık su ile iğne oyasının temizliğini yaptığı görülmektedir.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun iğne oyasının temizliğini ılık su ile yaptığı anlaşılmıştır.

Kocabaş'ın (2000) Kocaeli yöresinde ve Göl Yüksel'in (1996) Kırıkkale yöresinde yapmış oldukları incelemelerde kadın bireylerin oyalara temizlenmesini ılık su ve sabun ile yaptığı bu yöredeki araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin sertleştirmede ne kullandığına ait veriler değerlendirilerek Tablo 17'de sunulmuştur.

Tablo 17. Bireylerin Oyaları Sertleştirme İçin Ne Gibi Ürünler Kullandığını Gösteren Dağılım

Sertleştirmede Kullanılan Yöntemler	n	%
Jelatin kola	1	4
Sabun	10	40
Şeker	–	–
Hiçbir Şey	14	56
Toplam	25	100

Tablo 17 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 4'ü jelatin kola, % 40'ı sabun kullandığı, % 56'sı hiçbir şey kullanmadığı ve sertleştirme olarak şeker kullanmadığı görülmektedir.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun yaptıkları iğne oyasını sertleştirmek için hiçbir şey kullanmadığını tercih ettikleri anlaşılmıştır.

Kocabaş'ın (2000) Kocaeli yöresinde ve Göl Yüksel'in (1996) Kırıkkale yöresinde yapmış oldukları incelemelerde kadın bireylerin sertleştirmede kullanılan yöntemlerde hiçbir şey kullanmadığı bu yöredeki araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin Nasıl muhafaza ettiğine ait veriler değerlendirilerek Tablo 18'de sunulmuştur.

Tablo 18. Bireylerin İğne Oyalarını Nasıl Muhafaza Ettiğini Gösteren Dağılım

İğne Oyaları Muhafaza Şekilleri	n	%
Sandıkta	9	36
Bohçada	7	28
Tülbent Arasında	2	8
Dolapta	7	28
Toplam	25	100

Tablo 18 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 36'sı sandıkta, % 28'i bohçada, % 8'i tülbent arasında, % 28'i ise dolapta muhafaza ettiği görülmektedir.

Bireylerin çoğunluğunun yaptıkları iğne oyalarını sandıkta muhafaza ettikleri anlaşılmaktadır. Bu sonuçlardan oyaların muhakkak kapalı ortamlarda saklandığı anlaşılmaktadır.

Kocabaş'ın (2000) Kocaeli yöresinde ve Göl Yüksel'in (1996) Kırkkale yöresinde yapmış oldukları incelemelerde kadın bireylerin iğne oyalarını bohça içinde muhafaza ettikleri bu araştırma yöresine göre farklılık göstermektedir.

4.1.2. Sakarya İli Geyve İğne Oyalarının Araç-Gereç Özellikleri

Yörede iğne oyası yapan bireylerin ürünlerde kullandıkları iplik çeşitlerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları Tablo 19'da sunulmuştur.

Tablo 19. Bireylerin İğne Oyası Ürünlerde Kullandıkları İplik Çeşitlerinin Dağılımı

İplik Çeşitleri	n	%
Koza ipek	–	–
Naylon	19	76
Koton	6	24
İbrişim	–	–
Toplam	25	100

Tablo 19 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 76'sı Naylon iplik, % 24'ü Koton, ibrişimin ve koza ipeğin ise iğne oyası yapılırken kullanılmadığı görülmüştür.

Buna göre bireylerin çoğunluğu iğne oyası yaparken genellikle naylon iplik kullanmaktadır. Koton iplik ile yapılmış oylar genellikle sandıklardan elde edilen oyalarda tespit edilmiştir.

Kocabaş'ın (2000) Kocaeli yöresinde ve Göl Yüksel'in (1996) Kırıkkale yöresinde yapmış oldukları incelemelerde kadın bireylerin iğne oyasını genellikle Naylon iplik ile yapılması bu araştırmayı destekler niteliktedir.

Kocabaş'ın (2000) Kocaeli yöresinde bireylerin iğne oyası olarak dantel ipliği de kullandığı bu araştırma yöresine göre farklılık göstermektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin % 100'ünün ipliğini satın alarak temin ettiği tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin ipliğin kalınlık derecesine ait veriler değerlendirilerek Tablo 20'de sunulmuştur.

Tablo 20. Bireylerin İğne Oyası Yaparken Kullandığı İpliğin Kalınlık Derecesini Gösteren Dağılım

İpliğin Kalınlık Derecesi	n	%
İki Kat	5	20
Üç Kat	18	72
Dört Kat	2	8
Daha Fazla	–	–
Toplam	25	100

Tablo 20 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 20'si İki kat, % 72'si Üç kat, % 8'inin ise dört kat iplik kullandığı, daha fazla iplik kullanan bireyin olmadığı görülmektedir.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun üç kat iplik kullanıldığı görülmektedir.

Kocabaş'ın (2000) Kocaeli yöresinde ve Göl Yüksel'in (1996) Kırıkkale yöresinde yapmış oldukları incelemelerde kadın bireylerin büyük çoğunluğun iğne oyasını üç kat yapmaları yöredeki araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin hangi yardımcı araçları kullandığına ait veriler değerlendirilerek Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21. Bireylerin İğne Oyası Yaparken Hangi Yardımcı Araçları Kullandığını Gösteren Dağılım

Yardımcı Araçlar	n	%
Tığ	15	60
Makas	10	40
Toplam	25	100

Tablo 21 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 60’ı tığ,% 40’ı ise makas yardımcı araç olarak kullandığı görülmektedir.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun yardımcı olarak tığ kullandıkları anlaşılmıştır.

Kocabaş’ın (2000) Kocaeli yöresinde yapmış olduğu incelemede kadın bireylerin yardımcı araç olarak tığ kullanması yöredeki araştırma ile benzerlik göstermektedir.

4.1.3. Sakarya ili Geyve İğne Oyalarının Teknik Özellikleri

Sakarya ili Geyve ilçesinde incelenen bilgi formlarında yer alan iğne oyalarında kullanılan teknikler değerlendirilerek tabloda sunulmuştur.

Tablo 22. Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyasında Kullanılan Teknikler

Kullanılan Gereçler	n	%
Zürafa	34	40
Pırpır	22	25.9
Tavşan kulağı	7	8.2
Zincir	4	4.7
Kelebek kanadı	1	1.2
Sıçan dişi	9	10.6
Piko	5	5.9
Çift ilmek	2	2.4
Basit ilmek	1	1.2
Toplam	85	100.00

Tablo 22 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 40'si zürafa, % 25.9'u pırpır, % 8.2'si tavşan kulağı, % 4.7'si zincir, % 1.2'si kelebek kanadı, % 10.6'sı sıçan dişi, % 5.9'u piko, % 2.4'ü çift ilmek, % 1.2'si basit ilmek tekniklerini kullandıkları anlaşılmaktadır.

Buna göre ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun teknik olarak zürafayı kullandıkları anlaşılmaktadır.

4.1.4. Sakarya ili Geyve İğne Oyalarının Renk, Motif, Kompozisyon Özellikleri

Yörede bilgi formlarında yer alan 36 farklı örnekten isim verilenlere ait dağılım tablo 23'de sunulmuştur.

Tablo 23. Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyalarına Yörede Verilen İsimler

Yörede Verilen İsimler	n	%
Sıralı	1	5.9
Yelpaze	1	5.9
Çitık	1	5.9
Kaya	1	5.9
Yelpaze 2	1	5.9
Papatyalar	1	5.9
Çarkıfelek	1	5.9
Lale	1	5.9
Çift lale	1	5.9
Enli yaprak	1	5.9
Elbiseli	1	5.9
Elbiseli 2	1	5.9
Menekşe	1	5.9
Çan	1	5.9
Kelebek	1	5.9
Badem	1	5.9
İkili	1	5.9
Çilek	1	5.9
Toplam	18	100

Tablo 23 incelendiğinde ankete katılan bireylerin %5.9'u sıralı, yelpaze, çitık, kaya, yelpaze 2, papatyalar, çarkıfelek, lale, çift lale, enli yaprak, elbiseli, elbiseli 2, menekşe, çan, kelebek, badem, ikili ve çilek isimleri verdikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin renkleri neye göre seçtiklerine ait veriler değerlendirilerek Tablo 24’de sunulmuştur.

Tablo 24. Bireylerin Yaptıkları İğne Oyasındaki Kullandıkları Renkleri Neye Göre Seçtiklerini Gösteren Dağılım

Renkleri Neye Göre Seçtikleri	n	%
Yazmanın Motifindeki (desen) renklere göre	16	64
Dikileceği Yere Göre	9	36
Yaptırmanın İsteğine Göre	–	–
Kendi İsteğine Göre	–	–
Toplam	25	100

Tablo 24 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 64’ü Motifteki renklere göre, %36’sı Dikilecek yere göre seçtikleri, Yaptırmanın ve Kendisinin İsteğe göre kimsenin renk seçimi yapmadığı görülmektedir.

Bu sonuçlardan bireylerin çoğunluğunun oyalardaki renk seçimini motifteki renklere göre belirledikleri anlaşılmıştır. Bu da oyanın rengini uygulama yerinin belirlediğini göstermektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin iğne oyası yapımında faydalandıkları kaynaklara ait veriler değerlendirilerek Tablo 25’de sunulmuştur.

Tablo 25. Bireylerin İğne Oyası Yapımında Faydalandıkları Kaynakları Gösteren Dağılım

Faydalanılan Kaynaklar	n	%
Yapılmış İğne Oyası Örneklerinden	19	76
Desen Kitaplarından	3	12
Kendim tasarlıyorum	3	12
Tabiattan	–	–
Toplam	25	100

Tablo 25 incelendiğinde ankete katılan bireylerin iğne oyası örnek teminini nasıl yaptığını % 76'sı yapılmış iğne oyası örneklerinden, %12'si desen kitaplarında %12'si kendim tasarlayarak öğrendiği saptanmıştır.

Buna göre ankete cevap verenlerinin çoğunluğunun iğne oyası örnek teminini nasıl yaptığını, başka bir örneğe bakarak öğrendiği görülmektedir.

Göl Yüksel'in (1996) Kırıkkale yöresinde yapmış olduğu incelemede kadın bireylerin yapılmış iğne oyası örneklerinden faydalandıkları yöredeki araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin bilgi formlarında yer alan iğne oyalarında kullanılan renklere renklere ait veriler değerlendirilerek Tablo 26'da sunulmuştur.

Tablo 26. Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyasında Kullanılan Renklerin Sayısal Dağılımı

Kullanılan renkler	n	%
Beyaz	11	12
Mor	5	5.4
Sarı	17	18.5
Yeşil	18	19.6
Kırmızı	6	6.5
Pembe	6	6.5
Yavruağzı	2	2.2
Siyah	10	10.9
Bordo	3	3.3
Mavi	6	6.5
Siklamen pembe	1	1.1
Turuncu	3	3.3
Eflatun	3	3.3
Bordo	1	1.1
Toplam	92	100.00

Tablo 26 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 12' si beyaz, % 5.4' ü mor, % 18.5'i sarı, % 19.6'sı yeşil, % 6.5'i kırmızı, % 6.5'i pembe, % 2.2'si yavruağzı, % 10.9'u siyah, % 3.3'ü bordo, % 6.5'i mavi, % 1.1'i siklamen pembe, % 3.3'ü turuncu, % 3.3'ü eflatun, % 1.1'i bordo renklerini kullandıkları görülmüştür.

Görüldüğü gibi ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun yeşil rengi tercih ettikleri anlaşılmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin bilgi formlarında yer alan motif isimlerine ait veriler değerlendirilerek Tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27. Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyasında Kullanılan Motif İsimlerinin Sayısal Dağılımı

Motif İsimleri	n	%
Çiçek	13	16.3
Yarım daire	18	22.5
Daire	4	5.0
Zikzak	3	3.8
Üçgen	27	33.8
Yelpaze	2	2.5
Menekşe	1	1.3
Lale	2	2.5
Papatya	1	1.3
Yaprak	3	3.8
Elbise	2	2.5
Çan	1	1.3
Kelebek	1	1.3
Badem	1	1.3
Çilek	1	1.3
Toplam	80	100.00

Tablo 27 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 16.3’ ü çiçek, % 22.5’i yarım daire, %5’i daire, % 3.5’i zikzak, % 33.8’i üçgen, % 2.5’i yelpaze, % 1.3’ü menekşe, % 2.5’i lale, % 1.3’ü papatya, % 3.8’i yaprak, % 2.5’i elbise, % 1.3’ü çan, % 1.3’ü kelebek, % 1.3’ü badem, % 1.3’ü çilek motifini kullandıkları görülmüştür.

Görüldüğü gibi ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun üçgen motifini tercih ettikleri anlaşılmıştır.

Bilgi formlarında yer alan iğne oyarlarının kompozisyon isimlerine ait veriler değerlendirilerek Tablo 28’de sunulmuştur.

Tablo 28. Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyasında Kullanılan Kompozisyon İsimlerinin Sayısal Dağılımı

Kompozisyon İsimleri	n	%
Ana Motif Aralıksız Tekrar	8	23.5
Ana Motif Aralıklı Tekrar	9	26.5
Ana-Ara Motif Aralıklı Tekrar	15	44.1
Ana-Ara Motif Aralıksız Tekrar	1	2.9
Ortadan Dağılım	1	2.9
Toplam	34	100.00

Tablo 28 incelendiğinde ankete katılan bireylerin % 23.5’ inin Ana Motif Aralıksız Tekrar, % 26.5’inin Ana Motif Aralıklı Tekrar, % 44.1’ inin Ana-Ara Motif Aralıklı Tekrar, % 2.9’ unun Ana-Ara Motif Aralıksız Tekrar ve % 2.9’ unun Ortadan Dağılım kullanılmıştır.

Görüldüğü gibi ankete cevap veren bireylerin çoğunluğunun Ana-Ara Motif Aralıklı Tekrar kullanılmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Araştırmada elde edilen veriler incelenmiş ve bu verilerin değerlendirilmesi sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Günümüzde kullandığımız iğne oyalarının yapılışını ve iğne oyacılığının durumunu konu alan araştırma beş bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde araştırmanın problemi, amaç, önem, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

Problem durumunda El sanatlarının yaşatılması, geliştirilmesi için eski ve yaşanan özgün örneklerin belgelendirilmesi, çağdaş boyutlar kazandıracak kaynakların hazırlanması gerekmektedir. Yöresel el sanatlarına sanat eğitimi veren resmi ve özel kurumların, gereği kadar bu alana eğilmeyişi çağdaş boyutlara ulaştırılmadan, zamanla yok olacağı düşünce ve endişesi problemini oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacında Geyve iğne oyalarının özgün örneklerini renk, biçim, kompozisyon değerleri ve anlamlarına göre açıklamak, fotoğraf ve çizimlerle bir katalog oluşturmaktır. İğne oyalarının özgünlüğü açısından bu konuda ilgili kişilerin resmi ve özel kurumların dikkatini çekmek; bu kültür belgelerinin tanınmasında, tanıtılmasında ve yaşatılmasında katkıda bulunmak araştırmanın en önemli amaçlarındandır.

Araştırmanın Önemi İğne oyacılığında özgünlük ve estetik değerlerini giderek yitiren motiflerin yeniden yaşatılması, dünü ve bu günkü durumu belirlenerek bu konuda yöre kadınının bilinçlendirilmesi, iğne oyacılığının korunması, yaşatılması açısından çok büyük önem taşımaktadır. İğne oyalarının geleneksel özelliklerini yansıtan özgün örneklerini bölge bölge inceleyerek derlemek, tanıtmak, oyalarımızın zenginliği üzerine dikkat çekmek, kendine özgü niteliklerini yitirmeden çağdaş boyutlar kazandırmak, geliştirmek ve Geyve iğne oyalarının incelenmesi ve günümüzdeki durumunun belirlenmesi oyacılık

sanatının geleceği açısından önem taşımakla birlikte, gelecekte bu konuda yapılacak çalışmalara da ışık tutacağı için önemlidir.

Varsayımlarda ise, Araştırmacının kullandığı yöntem ve teknikler amaçlarına hizmet edecek nitelikte ve araştırmacının bilgi ve beceri donanımı bu araştırmayı yürütmeye elverişlidir. Göreneklerini, folklorik özelliklerini taşıyan, yapan kişinin zevk ve becerisini yansıtan, gelir sağlayıcı üretime yönelik etkinliklerdir ve araştırmada yararlanılan kişi ve kaynaklar geçerli ve güvenlidir.

Sınırlılıklarda ise, Bu araştırmanın sınırları Sakarya ili Geyve İlçesi olarak belirlenmiştir. Araştırma yapılan bilgi ve anket formları ile sınırlıdır. Araştırma verilen süre ile sınırlıdır. Araştırma Sakarya ili Geyve İlçesi iğne oyası yapan bireyler ve yaptıkları iğne oyası ürün örnekleri ile sınırlıdır.

Tanımlarda ise, El Sanatları, Firkete, Misina, Motif, İğne, İğne oyası, Oya, rg, Piko, Trabzan, Zincir, Zürefa'nın tanımları yapılmıştır.

İkinci bölümde Kavramsal ereve ve İlgili Araştırmalar yer almaktadır.

Türkçe kaynaklardan taranmış bilgiler uygun başlıklar altında sunulmuştur. Geyve İlçesi hakkında genel bilgi ve el sanatlarının tanımı, tarihçesi, hammaddeye göre sınıflandırılması, özellikleri yer almaktadır.

rclk sanatının tanımı yapılarak tarihçesi verilmiştir. Aralı ve araçsız yapılanlar olarak sınıflandırılmıştır. Oyacılığın tanımı, tarihçesi ve sınıflandırılması verilmiş, oyanın süslemek ve süslenmek ihtiyacıyla yapılan bir sanat olduğu yer almaktadır.

Oyalar; iğne oyası, tığ oyası, mekik oyası, firkete oyası, olarak sınıflandırılmıştır. İğne oyacılığının tanımı ve tarihçesi hakkında bilgi verilmiş ve İğne oyacılığında kullanılan yapım teknikleri şekilleri ile birlikte verilmiştir.

İğne oyanlarının esin kaynakları açıklanmış; bitkiler, doğa, hayvanlar, geometrik şekiller, nesnelere ve semboller olarak altı grupta toplanmıştır.

Kullanılan araç gereçlerle ilgili olarak ise, iğne oyacılığında kullanılan araç gereçler fotoğrafları ile birlikte ve iğne oyanlarının kullanıldığı yerler bulunmaktadır.

Çift yapraklı iek oyası analizi fotoğraflarla beraber gözlenmiştir.

nc bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve verilerin analizi yer almaktadır.

Dördüncü bölümde ise literatür kısmını oluşturan kaynaklar taranmış, anket soruları hazırlanmış ve soruların ön denemesi yapıldıktan sonra 25 kişilik örneklem grubuna uygulanmıştır. Çekilen 34 adet ürün fotoğrafları ile gözlem formu hazırlanmıştır. Veri toplama aracı olarak hazırlanan anket, Sakarya Geyve ilçesinde iğne oyacılığı sanatı ile uğraşan bireylere uygulanmış ve sonucunda bu işi yapanların kişisel özellikleri ve bu sanat dalı ile ilgili bilgiler elde edilmiştir.

Toplanan verilerin istatistiksel analizi yapılmış anketten elde edilen veriler frekansları ve yüzdeleri hesaplanarak tabloya dönüştürülmüştür.

Buna göre;

Sakarya Geyve İlçesinde en fazla iğne oyası ile uğraşan hanımların 32 yaş ve üzerinde olduğu, Bireylerin çoğunluğu evli ve ev hanımı olduğu tespit edilmiştir.

İğne oyası yapan bireyler farklı öğrenim durumlarında olup çoğunlukla ilköğretim mezunu oluşturmaktadır. İğne oyası yapan bireyler farklı öğrenme kaynakları olup çoğunlukla aileden öğrendiği tespit edilmiştir.

İğne oyası yapan bireyler farklı yaşlarda olup çoğunlukla 15 ve yukarı yaşlarda öğrendiği ve iğne oyasını farklı sürede öğrenmiş olup çoğunlukla iki haftada öğrendiği saptanmıştır.

İğne oyası yapan çoğunluğun orta yaşlı hanımların olduğu ve 6-10 yıldan beri iğne oyası yaptıkları tespit edilmiştir.

Bireyler farklı amaçlarla iğne oyasını yapmış olup çoğunlukla çeyiz ve gelir için yaptıkları, maddi açıdan evinde pazarladıkları, oya olarak sattıkları, bütün gelirlerini sağlayıp sağlayamadıkları incelenmiş ve çoğunlukla iğne oyası yaparak bütün gelirlerini karşılayamadıkları tespit edilmiştir.

iğne oyası yapan bireyler çoğunlukla ipliğini kendi hazırlamadığı, naylon iplik kullandığı, farklı ip kalınlığı kullanmış olup çoğunlukla üç kat iplik kullandıkları tespit edilmiştir. Bireylerin iğne oyası yapımında farklı kaynaklardan yararlanmış olup çoğunlukla yapılmış iğne oyası örneklerinden kullandıkları, iğne oyasını sağdan sola doğru yaptıkları, kullanım alanına göre çoğunlukla başörtüsü olarak kullandıkları görülmüştür.

Bireylerin bir başörtünün kenarını bir haftada bitirdikleri, iğne oyasını örtünün motifindeki (desen) renklere göre seçtikleri, yardımcı araç olarak ise tığ kullandıkları görülmüştür.

Oyaların temizlenmesinde Ilık su ve sabun kullandıkları, sertleştirmede çoğunlukla hiçbir şey kullanmadıkları ve iğne oyalarnı sandıkta muhafaza ettikleri tespit edilmiştir.

Bilgi Formlarından Elde Edilen Verilere Göre İğne Oyasında Kullanılan Tekniklerde en fazla zürafa kullanıldığı ve İğne Oyalarına Yörede Verilen İsimler sıralı, yelpaze, çitlik, kaya, yelpaze 2, papatyalar, çarkifelek, lale, çift lale, enli yaprak, elbiseli, elbiseli 2, menekşe, çan, kelebek, badem, ikili ve çilek isimleri verdikleri görülmektedir. Renklerin sayısal dağılımında en fazla yeşil renk kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bilgi Formlarından elde edilen verilere göre İğne oyasında kullanılan tekniklerde çoğunlukla zürafa tekniği kullanıldığı, bireylerin çoğunluğunun ip olarak yeşil rengi tercih ettikleri, motif isimlerinde çoğunlukla üçgen kullanıldığı ve kompozisyon olarak Ana-Ara Motif Aralıklı Tekrar kullanılmıştır.

Bölüm beşte sonuç ve öneriler verilmiştir. Sonuç kısmında yapılan araştırmanın beş bölümü özetlenmiştir. Sayısal tablolar tek tek okunmuş, öneri kısmında ise konuyla ilgili öneriler çözüm yollarıyla gösterilmiştir.

5.2. Öneriler

Yapılan araştırmanın ortaya koyduğu bulgular ve veriler incelendiğinde Geyve iğne oyacılığı sanatının en önemli sorunlarından birinin tanıtım ve pazarlama sorunu olduğu belirlenmiştir. Bu sorunun giderilmesine yönelik olarak; gerek yazılı gerekse görsel medyada Geyve iğne oyacılığını tanıtmaya yönelik programlar düzenlenmesi yönünde girişimlerde bulunulmalı, bunun yanında turizm organizasyonları ile uğraşan kişi ya da kuruluşlarla irtibata geçilerek Geyve ilçesinin iğne oyacılığı turizmi açısından gündeme getirilmesi sağlanmalı, bu amaçla tanıtım broşürleri hazırlanarak turizm organizatörleri ve tur operatörlerine dağıtılmalıdır.

Elde var olan özgün örneklerin, şablonların istenildiği biçimde hizmete sunulabilmesi ve dolayısıyla sanatsal denetim ve eğitimin eksikliğinin halk eğitim merkezleriyle giderilmesi.

El sanatlarımızın birçok alanında usta ve çırak dönemindeki eğitim ve beceriye ulaşılmasını sağlanmalıdır.

Kaliteli ve günlük yaşamda işlevi olabilecek el sanatı ürünlerine pazar aranmalıdır.

Geyve iğne oyalarının adının duyurulması, gündemde tutulması için iğne oyası yapan bireylerin farklı ürünler yapmasını teşvik edilmesini sağlanmalıdır.

Yörede iğne oyacılığının gelişmesi ve pazarlamanın yapılabilmesi için yerel yönetimlerin ve eğitim kurumlarının bu konu ile ilgili projeler geliştirmesi ve uygulamalıdır.

İğne oyası başörtülerin yıllar sonra sandıklardan çıkarılarak torunlara çeyiz olarak verilmesi ama torunların (gençlerin) istememesi sonucunda geleneklerimize, kültürel değerlerimize saygılı olmayı ve sahip çıkma bilincini kazandırmak.

Geleneksel, kültürel değerlerimizi gelinlik ve nişanlılık ile kına gecelerinde giyilen bindallı tarzı giysilerde kullanılmasını sağlanılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aksoy, B. (1984). *Kamu ve özel kuruluşlarda ortaöğretimde, Üniversitelerde El Sanatlarında Yaklaşım ve Sorunları Sempozyum Bildirileri*. Ankara.
- Atay, A. (1987). *Örücülük temel ders kitabı*, İstanbul.
- Ayan, D. & Ünal, S. (1999). *Geleneksel / Kırsal üretimden organize üretime geçiş sürecinde Türkiye ve Türkmenistan halıcılığı üzerine notlar*. Ankara.
- Ayverdi, İ. (2006). *Misalli büyük Türkçe sözlük*. İstanbul: MAS Matbacılık
- Barışta, H. Ö. (1995). *Türk İşleme Sanatı Tarihi*, Ankara.
- Baykasoğlu, N. (1986). *Tavşanlı iğne oyaları*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Bayram, M. (1992). *İğne oyası teknikleri ve Kastamonu iğne oyaları*, Ankara.
- Durucu, Y. (1984). *Türklerde sanat, sanat dünyamız*. Ankara.
- Eronç, P. (1984). *Giyim süsleme teknikleri*, M.E.G.S.B. Yayınları, İstanbul.
- Gökalp, G. (1991). *Elazığ İğne Oyalan*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Göl Yüksel, S. (1996). *Kırıkkale iğne oyaları üzerine bir araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Göl Yüksel, S. (1996). *Kırıkkale iğne oyaları*, Ankara.
- Kocabaş, M. (2000). *Kocaeli ilinde yapılan iğne oyası ürünler üzerine bir araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Markaloğlu, Ş. (1986). *Nallıhan iğne oyaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Nurhan, Ö. (1999). *Denizli yöresi iğne oyaları ve çağdaş yorumları*. Gazi Üniversitesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Onuk, T. (1988). *İğne oyaları*. İş Bankası Kültür Yayınları. Ankara.
- Onuk, T. (2000). *Osmanlıdan günümüze oylar*, Ankara.
- Onuk, T. (2005). *Osmanlı'dan günümüze oylar*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

- Ortaç, H. S. (1997). *Elazığ iğne oyaları*. Türkiye'de El Sanatları Geleneği ve Çağdaş Sanatlar İçindeki Yeri Sempozyumu Bildirileri . Kültür Bakanlığı. Ankara.
- Özbel, K. (1948). *El Sanatları*, Ankara.
- Özbel, K. (1967). *Oya ve oya çeşitleri*, Ankara.
- Özcan, F. (1994). *Türk nakışları*. Ankara.
- Öztürk, S. (1997). *Türk el sanatları*, Kültür Sanat. Ankara.
- Sakarya Valiliği, (1964). *1964 Sakarya il yillığı*, Sakarya.
- Sürür, A. (1984). *Oyaların dekoratif değeri*. Türk Dokuma Sanatından Örnekler. İstanbul.
- Şirin, S. (1994). *Elbistan yöresi iğne oyaları*, Yayınlanmamış Lisans Tezi, Ankara.
- Taner, N. (1982). 2. Ulusal El Sanatları Sempozyumu Bildirileri. İzmir.
- Tansuğ, S. (1979). *Giyimde çiçeğin dili*, Sanat Dünyamız. İstanbul.
- Yetim, F. (1997). *Günümüz ekonomisinde geleneksel el sanatlarının yeri ve önemi*, Türkiye'de El Sanatları geleneği ve Çağdaş sanatlar İçindeki Yeri. Ankara.
- Yıldırım, F. (1998). *Sakarya kaleleri*, Sakarya.
- Yurt Ansiklopedisi. (1983). *Geyve halk kütüphanesi*, Anadolu yayıncılık, İstanbul.

EKLER

EK 1: ANKET FORMU

AÇIKLAMA: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü El Sanatları Ana bilim Dalı Öğrencisiyim. Yüksek Lisans Tezime gereği olarak “Sakarya ili Geyve ilçesi İğne Oyaları” ile ilgili bir araştırma yapmaktayım.

Araştırmanın amacı Sakarya ili Geyve ilçesinde yapılmakta olan iğne oyalarını incelemektir.

Anket 25 sorudan oluşmaktadır. Sorulara vereceğimiz cevapların doğruluğu araştırmanın geçerliliğini etkileyecektir. Bu soruları dikkatlice okumanız ve sizin için uygun yerlere (X) işareti koymanız ve boş bırakılan yerleri uygun olarak doldurmanız gerekmektedir.

Araştırmaya kattığınız katkılardan dolayı teşekkür ederim.

Nurcan YILDIRIM

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

El Sanatları Ana bilim Dalı

ANKET FORMU

1. Kaç yaşındasınız?

- a. 15 – 20
- b. 21 – 26
- c. 27 – 31
- d. 32 yaş üzeri

2. Medeni durumunuz nedir?

- a.Evli
- b.Bekâr

3. Öğrenim durumunuz nedir?

- a.Okur yazar değil
- b.İlköğretim
- c.Ortaöğretim
- d.Yüksekokul

4. Esas uğraş alanınız nedir?

- a) Ev hanımı
- b) Kamu kuruluşu
- c) Özel kuruluş
- d) Öğrenci

5.İğne oyası yapmayı kimden öğrendiniz?

- a. Aileden
- b.Çevreden
- c.Kurstan

6. İğne oyasını hangi yaşta öğrendiniz?

- a) 9-10
- b) 11-12
- c) 13-14
- d) 15 ve yukarı

7. Ne kadar sürede öğrendiniz?

- a) Bir hafta
- b) İki hafta
- c) Üç hafta
- d) Daha fazla

8. Kaç yıldan beri iğne oyası yapıyorsunuz?

- a. 1 - 5
- b. 6 – 10
- c. 11– 20
- d. 21 – 30

9.Yörenizde iğne oyası daha çok kimler tarafından yapılır?

- a. Genç kızlar
- b. Orta Yaşlı Hanımlar
- c. Yaşlı Hanımlar

10. Hangi amaçla iğne oyası yapıyorsunuz?

- a. Çeyiz için
- b. Hediye etmek için
- c. Boş vakitlerimi değerlendirmek için
- d. Aile ekonomisine katkıda bulunmak için

11. Nasıl pazarlıyorsunuz?

- a) Evde
- b) Pazarda
- c) Mağazada
- d) Başka

12. iğne oyasını ne şekilde satıyorsunuz?

- a) Oya olarak
- b) Bir yere dikerek

13. İğne oyası yaparak bütün gelirinizi sağlayabiliyor musunuz?

- a) Evet
- b) Hayır

14.İğne oyası yaparken ne tür iplikler tercih ediyorsunuz?

- a)İbrişim
- b)Koton
- c)Koza ipeği
- d)Naylon

15. İpliği kendiniz mi hazırlıyorsunuz?

- a) Evet
- b) Hayır

16. İpin kalınlık derecesi nedir?

- a) İki kat
- b) Üç kat
- c) Dört kat
- d) Daha fazla

17. İğne oyası örnek teminini nasıl yapıyorsunuz?

- a) Yapılmış iğne oyası örneklerinden
- b) Desen kitaplarından
- c) Kendim tasarlıyorum
- d) Tabiattan

18. İğne oyası hangi yönde yapılır?

- a) Soldan sağa
- b) sağdan sola
- c) Her iki şekilde

19.İğne oyalarını nerede kullanıyorsunuz ?

- a) Örtü
- b) Baş örtüsü
- c) Giyim eşyası
- d) Diğerleri

20. Bir baş örtüsünün dört kenarına ne kadar zamanda yapıyorsunuz?

- a) 2-3 gün
- b) 4-5 gün
- c) Bir haftada
- d) 15 gün

21. İğne oyasında kullanılan renkleri neye göre seçiyorsunuz?

- a) Motif özelliğine göre
- b) Dikileceği yere göre
- c) Yaptıranın isteğine göre
- e) Kendi isteğine göre

22.İğne oyası yapımında yardımcı araç olarak ne kullanıyorsunuz?

- a. Tığ
- b. Makas
- c. Firkete
- d. Şiş

23. Temizliğini nasıl yapıyorsunuz?

- a) Soğuk su
- b) Ilık su
- c) Kaynar su
- d) Başka

24. Sertleşme için hangi ürünleri kullanıyorsunuz?

- a) Jelatin kola
- b) Sabun
- c) Şeker
- d) Hiçbir şey

25.) Nasıl saklıyorsunuz?

- a) Sandıkta
- b) Bohçada
- c) Tülbent arasında
- d) Dolapta

Ek 2: BİLGİ FORMLARI

BİLGİ FORMU 1

Fotoğraf No	: 3
Bulunduğu Yer	: Geyve ilçesi, Bağlarbaşı Köyü
Kaynak	: Semahat KÜÇÜK
İnceleme Tarihi	: 16.04.2012
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: Sıralı
Boyutları	
En	: 1,5 cm
Boy	: 1 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örucülüğü (Zürafa, pırpır)
Kullanılan Renkler	: Mor, sarı

Seçilen Konu

Geometrik Bezeme : Yarım daire

Bitkisel Bezeme : Çiçek

Kompozisyon: Ana motifin aralıksız bağlantılı tekrarından oluşmuştur. Pırpır ve zürafa kullanılarak oya meydana getirilmiştir.

BİLGİ FORMU 2

Fotoğraf No	: 4
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Bircan BODUR
İnceleme Tarihi	: 16.04.2012
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: -
Boyutları	
En	: 1,5 cm
Boy	: 1,4 cm
Kullanılan Gereçler	: sentetik iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örucülüğü (Zürafa, tavşan kulağı, pırpır)
Kullanılan Renkler	: Yeşil, kırmızı, sarı
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Yarım daire
Bitkisel Bezeme	: Çiçek

Kompozisyon: Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa, tavşan kulağı ve pırpır kullanılarak yapılan oyanın ana motifi kumaşa tutturularak meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında zürafa yer almıştır.

BİLGİ FORMU 3

Fotoğraf No	: 5
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Perihan DUMAN
İnceleme Tarihi	: 16.04.2012
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: Yelpaze
Boyutları	
En	: 1,8 cm
Boy	: 1,3 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örucülüğü (Zürafa, kelebek kanadı, pırpır, tavşan kulağı)
Kullanılan Renkler	: Yeşil, pembe, beyaz
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen, yarım daire
Nesneli Bezeme	: Yelpaze
Kompozisyon:	Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa, kelebek kanadı, tavşan kulağı ve pırpır kullanılarak yapılan oyanın ana motifi kumaşa tutturularak meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında zürafa yer almıştır.

BİLGİ FORMU 4

Fotoğraf No	: 6
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Perihan DUMAN
İnceleme Tarihi	: 16.04.2012
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: Çitik
Boyutları	
En	: 1 cm
Boy	: 1,5 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örucülüğü (Zürafa, tavşan kulağı, pırpır)
Kullanılan Renkler	: Mor, sarı, yeşil
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen
Bitkisel Bezeme	: Çiçek

Kompozisyon: Ana motifin aralıksız bağlantılı tekrarından oluşmuştur. Zürafa, tavşan kulağı ve pırpır kullanılarak ana motif meydana getirilmiştir.

BİLGİ FORMU 5

Fotoğraf No	: 7
Bulunduğu Yer	: Geyve İlçesi, Bağlarbaşı Köyü
Kaynak	: Zühre GÜL
İnceleme Tarihi	: 16.04.2012
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: Kaya
Boyutları	
En	: 1,2 cm
Boy	: 1,1 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örucülüğü (Zürafa)
Kullanılan Renkler	: Pembe
Seçilen Konu	

Geometrik Bezeme : Üçgen, zikzak

Kompozisyon: Ana motifin aralıksız bağlantılı tekrarından oluşmuştur. Zürafa kullanılarak yapılan ana motifin zikzak biçimi meydana getirilmiştir.

BİLGİ FORMU 6

Fotoğraf No	: 8
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Serap YILDIRIM
İnceleme Tarihi	: 16.04.2012
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: -
Boyutları	
En	: 2 cm
Boy	: 1,8 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örucülüğü (Zürafa, tavşan kulağı)
Kullanılan Renkler	: Yeşil, pembe, sarı
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Daire
Bitkisel Bezeme	: Çiçek

Kompozisyon: Ana motifin aralıksız bağlantılı tekrarından oluşmuştur. Zürafa, tavşan kulağı kullanılarak ana motif meydana getirilmiştir.

BİLGİ FORMU 7

Fotoğraf No	: 9
Bulunduğu Yer	: Geyve İlçesi, Eşme Köyü
Kaynak	: Nursen KARAKAYA
İnceleme Tarihi	: 16.04.2012
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: Yelpaze 2
Boyutları	
En	: 1,6 cm
Boy	: 1,4 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örücülüğü (Zürafa, pırpır)
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, beyaz, yeşil
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Yarım daire
Bitkisel Bezeme	: Yelpaze

Kompozisyon: : Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa, ve pırpır kullanılarak yapılan oyanın ana motifi kumaşa tutturularak meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında zürafa yer almıştır.

BİLGİ FORMU 8

Fotoğraf No	: 10
Bulunduğu Yer	: Geyve İlçesi, Eşme Köyü
Kaynak	: Ayşe KARAKAYA
İnceleme Tarihi	: 16.04.2012
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: Papatyalar
Boyutları	
En	: 2 cm
Boy	: 2,5 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örücülüğü (Zürafa, sıçandışi, pırpır)
Kullanılan Renkler	: Beyaz, yeşil, mor
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen, yarım daire
Bitkisel Bezeme	: Papatya

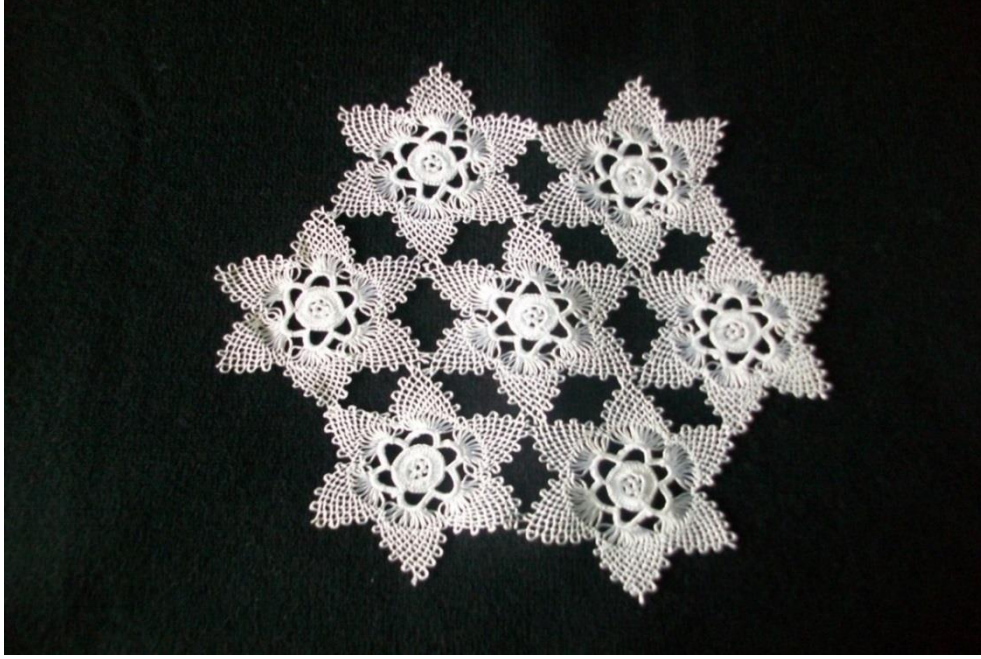
Kompozisyon: Ana – ara motiflerin bağlantılı tekrarından oluşmuştur. Zürafa, sıçandışi ve pırpır kullanılarak yapılan oyanın ana motifi kumaşa tutturularak meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında iki renkli çiçekler ve bir kaya yer almıştır.

BİLGİ FORMU 9

Fotoğraf No	: 11
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Derya BULUT
İnceleme Tarihi	: 16.04.2012
Türü	: Örtme
Yörede Verilen İsim	: Çarkıfelek
Boyutları	
En	: 3,2 cm
Boy	: 5,2 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örucülüğü – Tığ Örucülüğü (Zürafa, tavşan kulağı, pırpır, tığ oyası)
Kullanılan Renkler	: Yavruağzı
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Daire
Bitkisel Bezeme	: Çiçek
Kompozisyon:	Ana motifin aralıksız bağlantılı tekrarından oluşmuştur. Zürafa, tavşan kulağı, pırpır ve tığ oyası üzerine yuvarlak motiflerin birbirini tekrarlamasıyla ana motif meydana getirilmiştir.

BİLGİ FORMU 10

Fotoğraf No	: 12
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Nevin YILDIRIM
İnceleme Tarihi	: 16.04.2012
Türü	: Yuvarlak örtü
Yörede Verilen İsim	: -
Boyutu	
Çap	: 27,5
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örucülüğü – Tığ Örucülüğü (Zürafa, pırpır, tığ oyası (zincir, çift ilmek, basit ilmek)
Kullanılan Renkler	: Beyaz
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Daire, üçgen
Bitkisel Bezeme	: Çiçek

Kompozisyon: Yuvarlak motifler oluşturularak birleştirilmiştir. Zincir, çift ilmek, basit ilmek ile ortadan başlayarak zürafa işi ile devam edip yuvarlak motifler oluşturulmuştur. Motifler yan yana ilave edilerek yuvarlak bir şekil yapılarak örtü tamamlanmıştır.

BİLGİ FORMU 11

Fotoğraf No	: 13
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Emine GÜL
İnceleme Tarihi	: 06.02.2013
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: Lale
Boyutları	:
En	: 3 cm
Boy	: 3 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örücülüğü (Zürafa, sıçandışi)
Kullanılan Renkler	: Pembe, sarı, siyah, yeşil
Seçilen Konu	:
Geometrik Bezeme	: Üçgen
Bitkisel Bezeme	: Lale

Kompozisyon : Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa, sıçandışi kullanılarak yapılan oyunun ana motifi kumaşa tutturularak meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında iki renkli çiçekler yer almıştır.

BİLGİ FORMU 12

- Fotoğraf No** : 14
- Bulunduğu Yer** : Geyve
- Kaynak** : Emine GÜL
- İnceleme Tarihi** : 06.02.2013
- Türü** : Tülbent Oyası
- Yörede Verilen İsim** : Çift Lale
- Boyutları**
- En** : 3,5 cm
- Boy** : 3 cm
- Kullanılan Gereçler** : Naylon iplik
- Kullanılan Teknikler** : Tığ örücülüğü – İğne örücülüğü (zincir, zürafa, piko)
- Kullanılan Renkler** : Şarabi, sarı, siyah
- Seçilen Konu**
- Geometrik Bezeme** : Üçgen
- Bitkisel Bezeme** : Lale
- Kompozisyon** : Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. zincir, zürafa, piko kullanılarak yapılan oyanın ana motifi sarı ve sıklamen pembe iplik ile yapılan iki tane lale meydana getirilmiştir. Ana motiflerin arasında küçük çiçekler yer almıştır.

BİLGİ FORMU 13

- Fotoğraf No** : 15
- Bulunduğu Yer** : Geyve
- Kaynak** : Fatma BALABAN
- İnceleme Tarihi** : 12.02.2013
- Türü** : Tülbent Oyası
- Yörede Verilen İsim** : -
- Boyutları**
- En** : 8 mm - 2 cm
- Boy** : 2,5 cm
- Kullanılan Gereçler** : Naylon iplik
- Kullanılan Teknikler** : Zürafa, sıçandışi
- Kullanılan Renkler** : Mavi, şarabi, siyah, kırmızı
- Seçilen Konu**
- Geometrik Bezeme** : Üçgen
- Kompozisyon** : Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa, sıçandışi kullanılarak yapılan oyanın ana motifi kumaşa tutturularak meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında renkli çiçekler yer almıştır.

BİLGİ FORMU 14

- Fotoğraf No** : 16
- Bulunduğu Yer** : Geyve İlçesi, Bağlarbaşı Köyü
- Kaynak** : Zühre Gül
- İnceleme Tarihi** : 12.02.2013
- Türü** : Tülbent Oyası
- Yörede Verilen İsim** : Enli Yaprak
- Boyutları**
- En** : 1,3 cm - 3,5 cm
- Boy** : 3 cm
- Kullanılan Gereçler** : Naylon iplik
- Kullanılan Teknikler** : Tığ örücülüğü – İğne örücülüğü (zincir, zürafa, piko)
- Kullanılan Renkler** : Mavi, sarı, siyah
- Seçilen Konu**
- Geometrik Bezeme** : Üçgen
- Bitkisel Bezeme** : Yaprak
- Kompozisyon** : Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. zincir, zürafa ve piko kullanılarak yapılan oyanın ana motifi sarı ve mavi iplik ile yapılan iki tane motiften meydana getirilmiştir. Ana motiflerin arasında küçük çiçekler yer almıştır.

BİLGİ FORMU 15

- Fotoğraf No** : 17
Bulunduğu Yer : Geyve
Kaynak : Emine TİRYAKİ
İnceleme Tarihi : 28.02.2013
Türü : Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim : Elbiseli
Boyutları
    En : 5 cm
    Boy : 5 cm
Kullanılan Gereçler : Naylon iplik
Kullanılan Teknikler : İğne örücülüğü (Zürafa, sıçandışi)
Kullanılan Renkler : Pembe, mavi, siyah
Seçilen Konu
    Geometrik Bezeme : Üçgen, yarım daire
    Nesneli Bezeme : Elbise
Kompozisyon : Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa, sıçandışi kullanılarak yapılan oyanın ana motifi kumaşa tutturularak meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında iki küçük biçimden oluşan ara motifler yer almıştır.

BİLGİ FORMU 16

- Fotoğraf No** : 18
- Bulunduğu Yer** : Geyve
- Kaynak** : Emine TİRYAKİ
- İnceleme Tarihi** : 28.02.2013
- Türü** : Tülbent Oyası
- Yörede Verilen İsim** : Elbiseli 2
- Boyutları**
- En** : 5 cm
- Boy** : 4,5 cm
- Kullanılan Gereçler** : Naylon iplik
- Kullanılan Teknikler** : İğne örücülüğü (Zürafa, sıçandışi)
- Kullanılan Renkler** : Siklamen pembe, mavi, siyah
- Seçilen Konu**
- Geometrik Bezeme** : Üçgen, yarım daire
- Nesneli Bezeme** : Elbise
- Kompozisyon** : Ana motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa, sıçandışi kullanılarak yapılan oyanın ana motifi kumaşa tutturularak meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında ara motif yer almamıştır.

BİLGİ FORMU 17

- Fotoğraf No** : 19
- Bulunduğu Yer** : Geyve
- Kaynak** : Emine TİRYAKİ
- İnceleme Tarihi** : 28.02.2013
- Türü** : Tülbent Oyası
- Yörede Verilen İsim** : Menekşe
- Boyutları**
- En** : 7 cm
- Boy** : 5,5 cm
- Kullanılan Gereçler** : Naylon iplik
- Kullanılan Teknikler** : İğne örücülüğü (Zürafa, piko)
- Kullanılan Renkler** : Mor, siyah, sarı
- Seçilen Konu**
- Geometrik Bezeme** : Üçgen, yarım daire
- Bitkisel Bezeme** : Menekşe
- Kompozisyon** : Ana motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa, piko kullanılarak yapılan oyanın ana motifi aralıklı olarak kumaşa tutturulmuştur.

BİLGİ FORMU 18

Fotoğraf No	: 20
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Yasemin BULUT
İnceleme Tarihi	: 28.02.2013
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: -
Boyutları	
En	: 5 cm
Boy	: 4 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne örücülüğü (Zürafa, piko, sıçandışi)
Kullanılan Renkler	: Siyah, sarı
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen, yarım daire
Bitkisel Bezeme	: Çiçek
Kompozisyon	: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa, piko ve sıçandışi kullanılarak yapılan oyanın ana motifi kumaşa aralıklı tutturularak meydana getirilmiştir.

BİLGİ FORMU 19

- Fotoğraf No** : 21
- Bulunduğu Yer** : Geyve
- Kaynak** : Yasemin BULUT
- İnceleme Tarihi** : 28.02.2013
- Türü** : Tülbent Oyası
- Yörede Verilen İsim** : -
- Boyutları**
- En** : 4 cm
- Boy** : 3,5 cm
- Kullanılan Gereçler** : Naylon iplik
- Kullanılan Teknikler** : İğne örücülüğü (Zürafa, piko)
- Kullanılan Renkler** : Turuncu, beyaz, siyah
- Seçilen Konu**
- Geometrik Bezeme** : Üçgen, yarım daire
- Kompozisyon** : Ana motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa, piko kullanılarak yapılan oyanın ana motifi kumaşa tutturularak meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında ara motif yer almamıştır.

BİLGİ FORMU 20

Fotoğraf No	: 22
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Hatice DUMAN
İnceleme Tarihi	: 15.03.2013
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: Çift yapraklı çiçek
Boyutları	
En	: 3,3 cm
Boy	: 3,6 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne örücülüğü (Zürafa, sıçandışi, pırpır)
Kullanılan Renkler	: Sarı, beyaz, yeşil
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen, yarım daire
Bitkisel Bezeme	: Çiçek, yaprak
Kompozisyon	: Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa, sıçandışi ve pırpır kullanılarak yapılan oyanın ana motifi kumaşa tutturularak iki yaprağı bulunan bir çiçek meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında üç küçük biçimden oluşan ara motifler yer almıştır.

BİLGİ FORMU 21

- Fotoğraf No** : 23
- Bulunduğu Yer** : Geyve
- Kaynak** : Hatice DUMAN
- İnceleme Tarihi** : 15.03.2013
- Türü** : Tülbent Oyası
- Yörede Verilen İsim** : -
- Boyutları**
- En** : 3,1 cm
- Boy** : 3,5 cm
- Kullanılan Gereçler** : Naylon iplik
- Kullanılan Teknikler** : İğne örücülüğü (Zürafa, sıçandışi, pırpır)
- Kullanılan Renkler** : Şarabi, sarı, yeşil
- Seçilen Konu**
- Geometrik Bezeme** : Üçgen, yarım daire
- Bitkisel Bezeme** : Çiçek, yaprak
- Kompozisyon** : Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa, sıçandışi ve pırpır kullanılarak yapılan oyanın ana motifi kumaşa tutturularak bir yaprağı bulunan bir çiçek meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında dört küçük biçimden oluşan ara motifler yer almıştır.

BİLGİ FORMU 22

Fotoğraf No	: 24
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Ayla SEZER
İnceleme Tarihi	: 07.03.2013
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: Çan
Boyutları	
En	: 1,5 cm
Boy	: 1,4cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne örücülüğü (Pırpır, zürafa)
Kullanılan Renkler	: Sarı, eflatun, yeşil
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen, yarım daire, zikzak
Nesneli Bezeme	: Çan
Kompozisyon	: Ana motifin aralıksız bağlantılı tekrarından oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak lale görünümlü ana motif meydana getirilmiştir.

BİLGİ FORMU 23

Fotoğraf No	: 25
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Ayla SEZER
İnceleme Tarihi	: 07.03.2013
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: -
Boyutları	
En	: 2,4 cm
Boy	: 1,9 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne örücülüğü (Zürafa, pırpır, sıçandişi)
Kullanılan Renkler	: Pembe, beyaz, yeşil
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Yarım daire
Bitkisel Bezeme	: Çiçek
Kompozisyon	: Ana – ara motiflerin bağlantılı tekrarından oluşmuştur. Zürafa, sıçandişi ve pırpır kullanılarak yapılan oyanın ana motifi meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında bir küçük biçimden oluşan ara motifler yer almıştır.

BİLGİ FORMU 24

Fotoğraf No	: 26
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Nebahat BALABAN
İnceleme Tarihi	: 28.03.2013
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: Kelebek
Boyutları	
En	: 3,4 cm
Boy	: 3 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örucülüğü (Zürafa, tavşan kulağı, pırpır)
Kullanılan Renkler	: Siyah, sarı, eflatun
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen
Figürlü Bezeme	: Kelebek

Kompozisyon : Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa, tavşan kulağı ve pırpır kullanılarak yapılan kelebek şeklindeki ana motif kumaşa tutturularak meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında çiçek şeklinde pırpırlar yer almıştır.

BİLGİ FORMU 25

Fotoğraf No	: 27
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Nebahat BALABAN
İnceleme Tarihi	: 01.02.2013
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: İkili
Boyutları	
En	: 1 cm
Boy	: 3,8 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örücülüğü (Zürafa, pırpır)
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, beyaz, yeşil
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen

Kompozisyon : Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak yapılan ardı ardına yapılan üçgen şeklindeki ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında üç küçük biçimden oluşan ara motifler yer almıştır.

BİLGİ FORMU 26

Fotoğraf No	: 28
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Samiye KARABACAK
İnceleme Tarihi	: 01.02.2013
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: Badem
Boyutları	
En	: 4,4 cm
Boy	: 5,5 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örücülüğü (Zürafa, pırpır)
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, beyaz, yeşil
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen, zikzak
Bitkisel Bezeme	: Badem

Kompozisyon : Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında iki küçük biçimden oluşan ara motifler yer almıştır.

BİLGİ FORMU 27

- Fotoğraf No** : 29
- Bulunduğu Yer** : Geyve
- Kaynak** : Nahide ÇOLAK
- İnceleme Tarihi** : 01.02.2013
- Türü** : Tülbent Oyası
- Yörede Verilen İsim** : -
- Boyutları**
- En** : 7,2 cm
- Boy** : 4,8 cm
- Kullanılan Gereçler** : Naylon iplik
- Kullanılan Teknikler** : İğne Örücülüğü (Zürafa, pırpır)
- Kullanılan Renkler** : Mavi, beyaz, şerabi
- Seçilen Konu**
- Geometrik Bezeme** : Daire, yarım daire, üçgen
- Bitkisel Bezeme** : Çiçek
- Kompozisyon** : Ana motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında ara motif yer almamıştır.

BİLGİ FORMU 28

- Fotoğraf No** : 30
- Bulunduğu Yer** : Geyve
- Kaynak** : Nahide ÇOLAK
- İnceleme Tarihi** : 01.02.2013
- Türü** : Tülbent Oyası
- Yörede Verilen İsim** : -
- Boyutları**
- En** : 1,8 cm
- Boy** : 4,3 cm
- Kullanılan Gereçler** : Naylon iplik
- Kullanılan Teknikler** : İğne Örucülüğü (Zürafa, pırpır)
- Kullanılan Renkler** : Yavruağzı, yeşil
- Seçilen Konu**
- Geometrik Bezeme** : Üçgen
- Kompozisyon** : Ana motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak yapılan üç yaprağın birleşimiyle ana motif kumaşa tutturularak meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında ara motif yer almamıştır.

BİLGİ FORMU 29

Fotoğraf No	: 31
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Nahide ÇOLAK
İnceleme Tarihi	: 01.02.2013
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: -
Boyutları	
En	: 1,8 cm
Boy	: 4,2 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örucülüğü (Zürafa, pırpır)
Kullanılan Renkler	: Sarı, mavi, turuncu
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen

Kompozisyon : Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak yapılan ana motif kumaşa tutturularak meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında küçük biçimden oluşan ara motifler yer almıştır.

BİLGİ FORMU 30

Fotoğraf No	: 32
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Sevim GÜL
İnceleme Tarihi	: 21.02.2013
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: -
Boyutları	
En	: 1,5 cm
Boy	: 3,7 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örücülüğü (Zürafa, pırpır)
Kullanılan Renkler	: Sarı, yeşil
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen

Kompozisyon : Ana motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak yapılan dört yaprağın birleşimiyle ana motif kumaşa tutturularak meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında ara motif yer almamıştır.

BİLGİ FORMU 31

Fotoğraf No	: 33
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Sevim GÜL
İnceleme Tarihi	: 21.02.2013
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: -
Boyutları	
En	: 6 cm
Boy	: 3,3 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: Tığ Örucülüğü – İğne Örucülüğü (Zincir, çift ilmek, zürafa, pırpır, tavşan kulağı)
Kullanılan Renkler	: Beyaz, kırmızı, sarı
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Yarım daire
Bitkisel Bezeme	: Çiçek
Kompozisyon	: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa, pırpır, tavşan kulağı, zincir, çift ilmek kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında ara motif yer almamıştır.

BİLGİ FORMU 32

- Fotoğraf No** : 34
- Bulunduğu Yer** : Geyve
- Kaynak** : Sevim GÜL
- İnceleme Tarihi** : 21.02.2013
- Türü** : Tülbent Oyası
- Yörede Verilen İsim** : -
- Boyutları**
- En** : 5,6 cm
- Boy** : 6,3 cm
- Kullanılan Gereçler** : Naylon iplik
- Kullanılan Teknikler** : İğne Örucülüğü (Zürafa, pırpır)
- Kullanılan Renkler** : Eflatun, turuncu, yeşil
- Seçilen Konu**
- Geometrik Bezeme** : Üçgen, yarım daire
- Bitkisel Bezeme** : Çiçek
- Kompozisyon** : Ana – ara motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak yapılan ana motif meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında küçük biçimlerden oluşmuş ara motifler yer almıştır.

BİLGİ FORMU 33

Fotoğraf No	: 35
Bulunduğu Yer	: Geyve
Kaynak	: Sevim GÜL
İnceleme Tarihi	: 21.02.2013
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: -
Boyutları	
En	: 1,5 cm
Boy	: 3 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örücülüğü (Zürafa, pırpır)
Kullanılan Renkler	: Mor, yeşil, sarı
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen

Kompozisyon: Ana motiflerin bağlantısız tekrarından oluşmuştur. Zürafa ve pırpır kullanılarak yapılan dört yaprağın birleşimiyle ana motif kumaşa tutturularak meydana getirilmiştir. Her iki ana motifin ortasında ara motif yer almamıştır.

BİLGİ FORMU 34

Fotoğraf No	: 36
Bulunduğu Yer	: Geyve İlçesi, Bağlarbaşı Köyü
Kaynak	: Ayşe YILDIRIM
İnceleme Tarihi	: 21.02.2013
Türü	: Tülbent Oyası
Yörede Verilen İsim	: Çilek
Boyutları	
En	: 1.2 cm
Boy	: 2.1 cm
Kullanılan Gereçler	: Naylon iplik
Kullanılan Teknikler	: İğne Örücülüğü (zürafa, tavşan kulağı)
Kullanılan Renkler	: Yeşil
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen
Bitkisel Bezeme	: Çilek

Kompozisyon : Ana motifin aralıksız bağlantılı tekrarından oluşmuştur. Zürafa ve tavşan kulağı kullanılarak ana motif meydana getirilmiştir. Ana motifin aralıksız bağlantılı tekrarından oluşmuştur. Zürafa, tavşan kulağı ve pırpır kullanılarak ana motif meydana getirilmiştir.

GAZİ GELECEKTİR..